

አሪት ዘሌዋውያንና

ዕብራውያን

መግቢያ

የመጀመሪያ ቀን፡ -

በዚህ የመጽሐፍ ቅዱስ የተልእኮ ትምህርት መግሪያ መጽሐፍ ውስጥ የምናጠናው በብሉይ ኪዳን ውስጥ የሚገኘውን የአሪት ዘሌዋውያንን መጽሐፍና የአዲስ ኪዳን የዕብራውያን መጽሐፍ በአንድነት ይሆናል። የአሪት ዘሌዋውያን መጽሐፍ ስለ እግዚአብሔር፣ ስለ ቅድስናውና ከሕዝቡ ስለሚረዳው ዓይነት ቅድስና ይነግረናል። እሥራኤላውያን ምሕረቱን ተቀብለው ከእግዚአብሔር ጎብረት እንዲናራቸው ሲሉ ግቅረብ የሚገባቸውን መሥዋዕት በግልጽ ያስረዳል። እነዚህ መሥዋዕቶች የመጨረሻው ዘላለማዊ መሥዋዕት የሆነው ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስን የሚያንፀባርቁ ምላሴያዊ ምልክቶች ናቸው። የዕብራውያን መጽሐፍ ደግሞ የተመሠረተው በዘሌዋውያን ላይ ባሉት ሐሳቦች ላይ ነው። ይህ መጽሐፍ በብሉይ ኪዳን ውስጥ ያሉት ካህናትና መሥዋዕት ጊዜያዊ እንደነበሩ ያስረዳጉም የነበረው የመጨረሻው ሊቀ ካህንና መሥዋዕት የሆነው ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ እስኪመጣ ድረስ እንደነበር ያሳየናል። የዕብራውያን መጽሐፍ የኢየሱስ ክርስቶስን ሞት አስፈላጊነት ብቻ ሳይሆን የሚገልጸው በአብ ቀኝ ተቀምጦ የሚግልድልን ሊቀ ካህን ስላለን የምንቀበለውንም በረከት ጭምር ነው። እግዚአብሔር በኃጢአት ላይ ያለውን ጥላቻ ኃጢአት ለሚሠሩ ሰዎች በፀጋው ያዘጋጀውን የደኅንነት መንገድና ከልጆቹ የሚጠበቀውን የተቀደሰ አኗኗር በበለጠ የምንረዳው እነዚህን ሁለት መጻሕፍት አጣምረን ስናጠና ነው።

ይህንን መጽሐፍ በምታጠናበት ወቅት በመግሪያ መጽሐፍ ውስጥ የተጻፈውን መግሪያ በጥንቃቄ እንብብ። በጥንቃቄ አስበህ ለጥያቄዎቹ መልስ ስጥ። የእግዚአብሔርን ቃል እንዴት አድርገን በግል ግጥናት እንደሚገባን ግወቅ ይገባናል። ይህም ሊሆን የሚችለው የእግዚአብሔር ቃል የሚናገረውን በደንብ ስናጫንና ጥያቄ ስንጠይቅ ነው። ስለዚህም ወደ ማብራሪያው ከመሄድህ በፊት ቀስ ብለህ የተሰጠህን ክፍል አንብቢህ ጥያቄዎቹን መልስ። ማብራሪያው ላይ ያልተጠቀሱ ነገሮችን በዚህ አጋጣሚ ልታገኝ ትችላለህ። ማብራሪያው አንድ ሰው በእግዚአብሔር ቃል ውስጥ

ላየው ነገር የሰጠው ትርጓሜ ብቻ እንደሆነ አስተውሉ። ስለ መልሶችና እያሰብኩ በዚህ ጥናት ያገኘኸውን ቁም ነገር በሕይወት ውስጥ ተግባራዊ ለማድረግ ሞክሮ። የእግዚአብሔርን ቃል ማጥናት ብቻ ሳይሆን ልንጠብቀውና ልንታዘዘውም ይገባናል። ሮሜ 15:4። «በመጽናትና መጻሕፍት በሚሰጡት መጽናናት ተስፋ ይሆንልን ዘንድ አስቀድሞ ለትምህርታችን ተጽፎአልና» ይላል።

ይህ መጽሐፍ እንደ ጥናት መጽሐፍ ብቻ ሳይሆን እንደ ማብራሪያም እንዲያገለግል ተደርጎ ነው የተዘጋጀው። አሪት ዘሌዋውያንንም ሆነ ዕብራውያንን ስታጠና ወይም ስትማር ይህን መጽሐፍ ልትጠቀምበት ትችላለህ።

የጥያቄዎችን መልሶች በደብተር ላይ ጻፍ። የመጽሐፍ ቅዱስ መዝገበ ቃላት ከሌለህ ለጥናትህ ስለሚረዳህ ለማግኘት ሞክር። ሌላ የአሪት ዘሌዋውያንና የዕብራውያን ማብራሪያ ካገኘህ ከዚህ መጽሐፍ ጋር አብረህ ብታጠና ይረዳሃል። አዲስ የተተረጎመውን መጽሐፍ ቅዱስ ብትጠቀም ይመረጣል።

ትምህርቶቹ ለተማሪው በሚመች ሁኔታ በአምስት ቀናት ተከፋፍለው ይገኛሉ። የአንዱን ቀን ከፍል አንዴ እንደተቀመጥክ ለመጨረስ ሞክር። አንዳንዶቹ ትምህርቶች ከሌሎቹ ረዘም ይላሉ፤ ስለዚህ ሳምንታዊው ስብሰባ ከመድረሱ በፊት ትምህርቶቹን ማጠናቀቅህን እርግጠኛ ሁን። በትምህርቶቹ ጣልቃ ብዙ የምታነፃፅራቸው ጥቅሶች ተሰጥተዋል። «ተመልከት» ተብሎ ትዕዛዝ የተሰጠባቸውን እንድትመለከታቸው። «ተመልከት» የሚል ትዕዛዝ ያልተሰጣቸውን ግን እንደፍላጎትህ ልትመለከታቸውም ላትመለከታቸውም ትችላለህ።

ትምህርት አንድ

የአሪት ዘሌዋውያን መግቢያ

አሪት ዘሌዋውያን ከሙሴ አምስት የሕግ መጻሕፍት መካከል አንዱ ነው። አሪት ዘፍጥረት ስለ ዓለም አፈጣጠርና የእግዚአብሔር ሕዝብ ስለሆኑት ስለ እሥራኤላውያን ይናገራል። አሪት ዘጸአት ደግሞ እግዚአብሔር እንዴት አድርጎ እሥራኤላውያንን ከግብፅ ባርነት አውጥቶ ከእነርሱ ጋር በሲና ተራራ ቃል እንደገባ የሚገልጸውን ታሪክ ያካተተ ነው። አሪት ዘሌዋውያን ደግሞ ለቃል ኪዳኑ ሕዝብ የተሰጠውን ሕግ ያካተተ ነው። ይህ ሕግ የተሰጠው ሕዝቦቹ እግዚአብሔርን በትክክል እንዲያመልኩና በሱ ፋት የተቀደሱ ሕዝቦች ሆነው እንዲኖሩ ነው። አሪት ዘኮልቁ ደግሞ የእሥራኤል ሕዝብ ከሲና ተራራ በኋላ ባለማመናቸው ምክንያት በምድረ በዳ ስለ መንከራተታቸው እና በኋላም ወደ ተስፋይቱ ምድር ለመግባት ስለ መዘጋጀታቸው የሚያወሳ ታሪክ ነው። አሪት ዘዳግም ደግሞ ወደ እሥራኤል ምድር ከመግባታቸው በፊት ሙሴ እንደገና ለአዲሱ ትውልድ የእግዚአብሔርን ትዕዛዝ ስለ መስጠቱ የሚናገር ታሪክ ነው።

አሪት ዘሌዋውያን ስለሚለው ርዕስ

1ኛ ጥያቄ:- አሪት ዘሌዋውያን የሚለው ርዕስ በግዕዝም ሆነ በአማርኛ ትርጉሙ ምንድነው? ትርጉሙን የማታውቀው ከሆነ አንድ የአርቶዶክስን ቄስ ጠይቅ።

«አሪት ዘሌዋውያን» የሚለው ስያሜ የመጣው «ሌዋውያንን በተመለከተ» ከሚለው ትርጉም ከያዘው ከግሪኩ መጽሐፍ ቅዱስ ነው። ሌዊ ከያዕቆብ ልጆች መካከል አንዱ እንደነበር ታስተውላለህ። እግዚአብሔር የካህናት ዘር አባት እንደሆነ መፈጠታል። የአሪት ዘሌዋውያን መጽሐፍ ለካህናት የተሰጡ መመሪያዎችን ይዟል። እነዚህም መመሪያዎች የተሠጡት ለቅዱሱ አምላክ የሚቀርበውን የአምልኮ ሥርዓት ገጽሕና ለማረጋገጥ ሲባል ነው። አሪት ዘሌዋውያን ለካህናት የተሰጡ መመሪያዎችን ብቻ ያካተት አልነበረም። መላው የእሥራኤል ሕዝብ የተመረጡ ሕዝቦች እንደሆኑና በእግዚአብሔር ፊት እየኖሩም የማያቋርጠውን በረከት ከእግዚአብሔር ሊቀበሉ የሚያስችላቸውንም መመሪያ ሁሉ ያጠቃልላል።

እኛም ብንሆን በእግዚአብሔር የተመረጥን ሕዝቦች ነን። ሁላችንም ካህናት ነን (1ኢጥ. 2: 9 ተመልከት)። እግዚአብሔር እርሱን እንዴት በትክክል እንደምናመልከውና በእርሱም ፊት እንዴት በተቀደሰ ሕይወት መኖር እንደምንችል የሚያሳዩንን መመሪያዎች ሰጥተናል። መመሪያዎቹ ሁሉ የሚገኙት በእግዚአብሔር ቃል ውስጥ ነው። የእግዚአብሔርን ቃል በደንብ ባወቅን መጠን፣ ለእግዚአብሔር ያለን አምልኮችንም በዚያው መጠን ገጽሕና አስደሳች ይሆናል። በተጨማሪም ሕይወታችን በሱ ፊት የበለጠ የተቀደሰ ይሆናል። እግዚአብሔር በቃሉ ውስጥ የሰጠንን መመሪያዎች ምን ያህል ታውቃለህ?

2ኛ ጥያቄ:- አሪት ዘሌዋውያን 27:34 አንብብ።

ሀ) በአሪት ዘሌዋውያን ውስጥ የሚገኙት ትዕዛዞች የተሰጡት ለማንኛው?

ለ) እነዚህን ትዕዛዞች የተቀበለው የት ሆኖ ነው?

ጸሐፊው

አሪት ዘሌዋውያን 27:34 እግዚአብሔር በዚህ መጽሐፍ ውስጥ ያሉትን ሕግጋት ለሙሴ በሲና ተራራ ላይ እንደሰጠው ይናገራል። ነገር ግን ሙሴ ማን ነበር? ምንስ ዓይነት ሰው ነበር? ሕዝቡን እንዲመለከት እግዚአብሔር ሙሴን እንዴት ጠራው?

3ኛ ጥያቄ:- በራስህ የግል ጥናት ላይ ተመርኩዝህ ስለ ሙሴ የምታውቀውን ነገር በሙሉ በዝርዝር ጻፍ።

- ከየትኛው ወገን ነበር?

- የተወለደበት ሁኔታ ከሌላው ለየት የሚያደርገው ነገር ምንድነው?

- በእግዚአብሔር ከመጠራቱ በፊት የሙሴ ጸባይ ምን ዓይነት ነበር?

- እግዚአብሔር እንዴት አድርጎ ነው የጠራው? ወዘተ። ስለ ሙሴ አጣር ያለ ግብራሪያ የሚሰጠውን የሐዋርያት ሥራ 7:20-45 አንብብ።

ሙሴ፣ የያዕቆብ ልጅ ከሆነው ከሌዊ ወገን የነበረ እሥራኤላዊ ነው። ሙሴ የተወለደው ብልፅግናና ሰላም በነበረበት ጊዜ ሳይሆን፣ እሥራኤላውያን በግብፅ ምድር ባረች በነበሩበት ወቅት ነው። ምንም እንኳን በፈርዖን ቤት ውስጥ ቢያድግ፣ ሙሴ የራሱን ሕዝቦች አልረሳም ነበር። አንድ ግብፃዊ ከገደለ በኋላ ወደ በረሃ ተሰዶ ለ40 ዓመት ያህል በአረኝነት ሠርቷል። በኋላም አንድ ቀን እግዚአብሔር በሚነድ ቁጥቋጦ ውስጥ ሆኖ ተናገረውና እሥራኤልን ካባርነት እንዲያወጣ ሾመው። ሙሴም እግዚአብሔር ከእሥራኤል ጋር ቃል ኪዳን ወደገባበት ወደ ሲና ተራራ መራቸው። ሙሴም ሕዝቡን ወደ ተስፋይቱ ምድር ከነፃን ጫፍ ላይ ከማድረሱ በፊት ለ40 ዓመት ያህል በበረሃ ውስጥ መርቷቸዋል። የእግዚአብሔርን ቃል ተላልፎ ስለነበር ወደ ከነፃን እንዲገባ አልተፈቀደለትም፤ ከዮርዳኖስ ግዶ ሞተ እንጂ። ሙሴ በጣም እራሱን ዝቅ የሚያደርግ እግዚአብሔርን በበለጠ ለማወቅ የሚጥርና የእግዚአብሔርን ትዕዛዝ በመጠበቅ ሕዝቡን ለመምራት የሚሻ ሰው ነበር። የእግዚአብሔርን ሕዝብ በሚመሩ ሰዎች ውስጥ ሊኖሩ የሚገባቸውን ጸባዮች የሚያሳይ እንደ ምሳሌ ሊጠቀስ የሚችል ሰው ነው።

ሙሴ የአሪት ዘሌዋውያንና የሌሎች አሪት የአሪት መጓሕፍት ጸሐፊ ነው። በአሪት ዘሌዋውያን ውስጥ የሚገኙት ሕግጋት በአንድ ወር ጊዜ ውስጥ ነው፣ ለሙሴ በሲና ተራራ ላይ በ1440 ዓመት ዓ.ክ.ል.በ. አካባቢ የተሰጡት የእሥራኤል ሕዝብ ለእሥራ አንድ ወራት ያህል በሲና ተራራ ላይ ነበሩ። (በአሪት ዘጸአት 19:1 ከአሪት ዘጥልቁ 10:11 ጋር አነፃፅር)። በዚህ ጊዜ ውስጥ እግዚአብሔር አሥርቶን ቃላት መገናኛውን ድንኳን እንዴት እንደሚሠሩ የሚያመለክት መመሪያ ለእግዚአብሔር እንዴት እንደሚሰግዱና በሰላም አብረው እንዲኖሩ ሊከተሉት የሚገባቸውን ሥርዓቶች ሁሉ ሰጥቷቸዋል።

ሁለተኛ ቀን:-

የአሪት ዘሌዋውያን ዋና ዋና ሐሳቦች

የአሪት ዘሌዋውያንን መጽሐፍ ሙሴ በጥንቃቄ ያቀናጀው በሁለት ትላልቅ ምክንያቶች ነው:-

1. ካህናት ሕዝቡን በትክክለኛ የእግዚአብሔር አምልኮ ይመሩት ዘንድ የተጻፈ የመመሪያ መጽሐፍ ነው።
2. በመልክ በመልኩ እያንዳንዱ ሐሳብ ክፍፍል ተሰጥቶት ነው የተዘጋጀው። ይህ የሆነው ሌዋውያን ሕዝቡ እግዚአብሔርን እንዴት ማምለክ እንደሚገባው

ሲያስተምሩ እንዳይቸገሩ ብሎ ነው። በሌላ አነጋገር መጽሐፉ እንደ መምህራን መመሪያ ተደርጎ ነው የተጻፈው።

የአሪት ዘሌዋውያን መጽሐፍ ሁለት ዋና ዋና ክፍሎች አሉት፡ - አንደኛው ክፍል፡ - ስለመሥዋዕቶቹ ኃጢአተኞች እንዴት ይቅር ተብለው ከእግዚአብሔር ጋር ያላቸውን ግንኙነት ግደስ እንደሚችሉ የሚያስረዳ ነው፤ (ምዕራፍ 1-15)።

ሁለተኛው ክፍል፡ - እግዚአብሔር የሚመለከባቸውን የተለያዩ ሕግጋት ያስረዳል። በተጨማሪም በእግዚአብሔር ፊት እንዴት ንጹሕ መሆን እንደሚችል ያሳያሉ፤ (ምዕራፍ 16-27)። የአሪት ዘሌዋውያንን መጽሐፍ ዋና ዋና ሕሳቦች ሰፋ ባለ መልካቸው የሚከተሉት ናቸው፡ -

ሀ) እግዚአብሔርን ለማምለክ ሲባል የተሰጡ አምስቱ ዋና ዋና መሥዋዕቶች፤ (ምዕራፍ 1-7)

1. አምስቱ ለእግዚአብሔር የሚቀርቡ መሥዋዕቶች እንዴት እንደሚቀርቡ የሚያሳዩት፤ (ምዕራፍ 1-6:7)።

2. መሥዋዕቶቹን በተመለከተ የተሰጡ ተጨማሪ መመሪያዎች፤ (ምዕራፍ 6:8-7)።

ለ) የእግዚአብሔርን አምልኮ ለመምራት የአርገና የካህናቱ ዝግጅት፤ (ምዕራፍ 8-10)።

ሐ) በእግዚአብሔር ፊት ንጹሕ ሆኖ ስለ መገኘት የተሰጠ ትዕዛዝ (ምዕራፍ 11-15)።

መ) ኃጢአታቸውን የሚያስተሰርዩበት በዓል፤ (ምዕራፍ 16)።

ሠ) በእግዚአብሔር የተመረጡ ቅዱሳን ሰዎች በትድስና እንዴት መኖር እንደሚገባቸው የተሰጠ መመሪያ፤ (ምዕራፍ 17-25)።

ረ) የእግዚአብሔርን ሕግ በመጠበቅም ሆነ በመተላለፍ ሊኖሩ የሚችሉትን በረከቶችና ቅጣቶች የሚያሳይ፤ (ምዕራፍ 26)።

ሰ) ለእግዚአብሔር የሚሰጡ ስለቶችን በተመለከተ የተሰጡ ሕግጋት (ምዕራፍ 27)።

ዛሬ እነዚህን ሕግጋት በስፋት በምንመለከትበት ወቅት ሊያስገርሙን ይችላሉ፤ ነገር ግን ባንጻሩም ብዙ ጠቃሚ የሆኑ እውነታዎችን ሊያስተምሩን ይችላሉ። በመጀመሪያ እኛ እንዴት አድርገን እንደምናመልከውና እንደምናቀርበው የሚወስነው እግዚአብሔር እራሱ እንደሆነ ማስተዋል ይገባናል። ወደ እግዚአብሔር ስንቀርብ ሁሉ እሱ ያዘጋጀውን የአምልኮ መንገድ መጠቀም አለብን። በራሳችን መንገድ ተነግሥተን እንዳናመልከው መጠንቀቅ ይኖርብናል።

4ኛ ጥያቄ፡ - ሰዎች እንዳንደ እንዴት አድርገው ነው የእግዚአብሔርን አምልኮ መንገድ ከመጠቀም ይልቅ የራሳቸውን አስተሳሰብ በመጠቀም እግዚአብሔርን ለማምለክ የሚጥኩት?

ሁለተኛ እግዚአብሔር ስለ አምልኮችን ብቻ ሳይሆን ስለ ጥቃቅኗ የአኗኗራችን ሁኔታ ሁሉ ያስባል። ከሌሎች ጋር ስላለን ግንኙነት የሕይወታችንን ንጽሕና በተመለከተ ስለ አበላላችንና ስለ አጠጣጣችን እንኳ ያስባል፤ (1ኛ ቆሮ. 10:31)። በአምልኮችን ብቻ ሳይሆን፤ እንደ እግዚአብሔር ቅዱስ ሕዝቦች ሁለንተናችንም የተቀደሰ ሊሆን ይገባዋል።

5ኛ ጥያቄ:- ለኛ ተራና የተለመዱ መስለው የሚታዩን ነገሮች ለእግዚአብሔር ስም ግን ከብርን ወይም ውርደትን ሊያደርሱ የሚችሉ አንዳንዶችን ጥቀስ።

የአራት ዘሌዋውያን መሪ ሐሳብ

6ኛ ጥያቄ:- አራት ዘሌዋውያን 11:44-46፤ 19:2 ተመልከቱ።

- ሀ) የእግዚአብሔር ባህርይ እንዴት ሆኖ ነው የተገለጠው?
- ለ) እግዚአብሔር የእሥራኤላውያን ባህርይ እንዴት ዓይነት መሆን አለበት ይላል?

የአራት ዘሌዋውያን መጽሐፍ መሪ ሐሳብ «ቅዱስ» በሚለው ቃል ሊጠቃለል ይችላል። በአጠቃላይ በመጽሐፉ እግዚአብሔር ቅዱስ እንደሆነ ነው የተጠቀሰው። ሕዝቦቹም ልክ እንደ እርሱ «ቅዱሳን» እንዲሆኑ ይፈልጋል።

7ኛ ጥያቄ:- በመጽሐፍ ቅዱስ መዝገበ ቃላት ላይ «ቅዱስ» የሚለውን ቃል ተመልከት። «ቅዱስ» የሚለውን ቃል ትርጓሜ በእራሱም አባባል ጻፈው። የቅድስና መሠረቱ መለየት የሚለው ሐሳብ ነው። ይህ የመለየት ሐሳብ ሁለት መልኮችን ይይዛል። እነርሱም:-

አንደኛው:- ከአንድ ነገር ልዩ የመሆንን ወይም የመለየትን ሐሳብ ያመለክታል። እግዚአብሔር ቅዱስ ተብሎ የሚጠራው ከራሱ ፍጥረታት ሁሉ የተለየና ታላቅ የሆነ በመሆኑ ነው። በዚህም መልኩ የእሥራኤል ሕዝብ በእግዚአብሔር በተመረጡበት ወቅት ከአሕዛብ ሁሉ ስለተለዩ ቅዱሳን ናቸው፤ (አራት ዘሌዋውያን 20:26)። እግዚአብሔር ያንን ሁሉ ትዕዛዝ የሰጠበት ምክንያት የእግዚአብሔር ቃል ኪዳን ሕዝቦች ካልሆኑ ጋር ያላቸውን ልዩነት ለማመልከት ነው።

ሁለተኛ:- ቅድስና ኃጢአትን ለማመልከት እንጠቀምበታለን። እግዚአብሔር ቅዱስ የሆነው ከፍጥረታት ሁሉ የተለየ በመሆኑ ብቻ ሳይሆን ምንም ኃጢአት ስለሌለበትም ጭምር ነው። እግዚአብሔር የእሥራኤልን ሕዝብ ቅዱስ እንዲሆኑ ራሳቸውን ከኃጢአት እንዲጠብቁ ጠራቸው። ነገር ግን ቅድስና እራሱ እግዚአብሔርን የሚያስከብር ሕይወት መኖር ግለትም ነው። እሥራኤላውያን እራሳቸው ከኃጢአት መጠበቅ ብቻ ሳይሆን በፍቅር በሰላምና በቅድስና የተሞሉ ሊሆኑ ይገባቸዋል። በእውነት ቅዱስ ለመሆን ከእግዚአብሔር ጋር የጠበቀ ግንኙነት ይጠይቃል። ይህ በእምነትና በመታዘዝ የተገነባው ግንኙነታችን በዕለት ዕለት ኑሮአችን መታየት ይኖርበታል።

እንዲህ እያለ ደግሞ በመንፈስ ቅዱስ እርዳታ ታገዝን የእግዚአብሔርን ባህርይ በሕይወታችን እናሳያለን ማለት ነው።

እኛም ብንሆን የተቀደሰን ሕዝቦች እንደሆንንና የተቀደሰ ኑሮ እንድንኖር ተጠርተናል፤ (1ኢጥ. 1:15-16፤ 2:9-10 ተመልከቱ)። ከዓለም የተለየን እንድንሆን ነው እግዚአብሔር የመረጠን። ሕይወታችን ከግያምኑ ሰዎች ሕይወት የተለየ መሆን አለበት። የተለየ ነውን?

8ኛ ጥያቄ:- ሀ) አንድ ክርስቲያን ቅዱስ መሆኑን ሊያስመወክር የሚችልባቸውን እንዳንድ መንገዶች ገለጽ።

ለ) በቤተ ክርስቲያን ውስጥ ያሉ አንዳንድ ክርስቲያኖች የተቅደሰ ሕይወት ሊኖራቸው ያልቻለበትን ምክንያት ዘርዝረህ ዳፍ። እንዴት አድርገህ ነው የተቀደሰ ሕይወት እንዲኖራቸው ልታበረታታቸው የምትችለው?

በአሪት ዘሌዋውያን ያሉት ቁልፍ ቃላት

ለአሪት ዘሌዋውያን ዋና ዋና ትምህርቶች መሠረት የሆኑ ሁለት ቁልፍ ቃላት አሉ። አንደኛ «ቅዱስ» የሚለው ቃል ነው። ቃሉ ከዘጠና ጊዜ በላይ በዚህ መጽሐፍ ውስጥ ተጠቅሷል።

9ኛ ጥያቄ:- አሪት ዘሌዋውያን 20:26 ተመልከት። ይህን ጥቅስ በቃልህ አጥና።

ሁለተኛው ቃል «ግስተሰረይ» ነው። (በመጽሐፍ ቅዱስ መዝገበ ቃላት ላይ ይህንን ቃል ተመልከት) ይህ ቃል አርባ አምስት ጊዜ በአሪት ዘሌዋውያን መጽሐፍ ላይ ተጠቅሷል። «ግስተሰረይ» የሚለው ቃል የሚያመለክተው የእግዚአብሔርን የደገንነት መንገድ ነው። በዚህ የደገንነት መንገድ አግኝተንት ኃጢአተኛው ሊያሟላ የሚገባውን ነገር ያሳየዋል። በብሉይ ኪዳን ጊዜ ለመሥዋዕት የቀረበችው ንጹህ እንስሳ ነበረች የእግዚአብሔርን የደገንነት መንገድ የምትከፍት። በአዲስ ኪዳን ጊዜ ግን የኢየሱስ ክርስቶስ ሞት ነው ለኃጢአተኛው ሰው የእግዚአብሔርን የደገንነት መንገድ የሚከፍትለት።

10ኛ ጥያቄ:- አሪት ዘሌዋውያን 17:11 ተመልከት። በቃልህ አጥናው።

የአሪት ዘሌዋውያን ዋና ዓላማ

በሲና ተራራ ላይ እግዚአብሔር ከእሥራኢውያን ጋር ቃል ኪዳን እንዳደረገ ተመልክተናል። እነርሱ የእርሱ ሕዝቦች እርሱ ደግሞ አምላካቸው መሆን ነበረበት። እግዚአብሔር በመካከላቸው ይኖር ነበር። የአሪት ዘሌዋውያን መጽሐፍ የተጻፈው እግዚአብሔር እንደሚፈልገው እርሱን ግምለካቸውን እንዳያቋርጡና በመካከላቸው ሁሉ የእርሱ መኖር እንዳያቋርጥ ሲባል ነው። እግዚአብሔር የእሥራኤልን ሕዝብ ይባርክ የነበረው ቅድስናቸውን ሲጠብቁ ብቻ ነበር።

11ኛ ጥያቄ:- እንዴት ነው ይህ እግዚአብሔር እኛን ከሚያስተዳድርበት ሥርዓት ጋር የሚመሳሰለው?

ሦስተኛ ቀን:-

የአሪት ዘሌዋውያን ዋና ዋና ትምህርቶች

1. እግዚአብሔር በሕዝቦች መካከል ይኖራል። በብሉይ ኪዳን ውስጥ እግዚአብሔር ይገኝ የነበረው በተለይ በመገናኛው ድንኳን ውስጥ በኋላም በቤተ መቅደስ ውስጥ ነበር። ይህ ክብሩ ይንጸባረቅበት የነበረው ቦታ ነው። ስለዚህም ሁሉም መሥዋዕት ይቀርብ የነበረው በእግዚአብሔር ፊት ነው። በተጨማሪም የአሪት ዘሌዋውያን መጽሐፍ እግዚአብሔር ልጆቹን ስለሚቀናቱ ግንኙነትም ነገሮች ግድ እንደሚለው ያስተምረናል። እኗሪዎችን በሙሉ በእግዚአብሔር ፊት ይታያል። ስለዚህም ነው ልጆቹ በቤታቸውም ጭምር ንጹሐንና የተቀደሱ መሆን የሚገባቸው።

12ኛ ጥያቄ:- 1ኛ ቀር.3: 16-17; 6: 19-20 አንብብ። ክርስቲያን በእነዚህ ጥቅሶች ውስጥ የተሰጠው ስያሜ ምንድን ነው?

በብሉይ ኪዳን እግዚአብሔር በተለይ ይገኝባቸው የነበሩት ቦታዎች የመገናኛው ድንኳን ወይም ቤተ መቅደሱ ነበሩ። ዛሬ ግን እግዚአብሔር ክብሩን በቤት (በሕንፃ) ውስጥ አያኖርም። እንዲያውም ክብሩንና እሱነቱን በተሰበሰቡት በክርስቲያኖች ውስጥም ሆነ በግለሰብ ያኖራል። እያንዳንዳችን እግዚአብሔር የሚኖርበት ቤተ መቅደስ ነን። ቤተ መቅደሳችንን በእኛ ውስጥ የሚኖረውን እግዚአብሔርን በሚያስከብር ሁኔታ እየተጠቀምንበት ነውን?

13ኛ ጥያቄ:- የእግዚአብሔር ቤተ መቅደስ የመሆናችን እውነታ በአካላችን ያለንን አመለካከትና አኳኋናችንን የሚለውጠው እንዴት ነው?

2. ኃጢአተኛ ሰው ከእግዚአብሔር ጋር እንደገና ኅብረት ሊኖረው የሚችለው በመሥዋዕት ብቻ ነው። በአሪት ዘሌዋውያን መጽሐፍ ውስጥ አሥራ ሰባቱ ምዕራፎች መሥዋዕትን በተመለከተ የተለያዩ ሁኔታን በማስታከክ ገለጻ ይሰጣሉ። በዚህ መጽሐፍ ውስጥ የእግዚአብሔር ሕዝቦች ኃጢአት እንደሚሠሩና ከእግዚአብሔር ጋር ያላቸውም ኅብረት እንደሚጠፋ ተገምቶ ነበር። በዚህም ምክንያት አሥራ ሰባት የሚያህሉ ምዕራፎች በመሥዋዕት እንዴት አድርጎ የአሥራኤል ሕዝብ ከእግዚአብሔር ጋር ያለውን ኅብረት እንደገና ሊያድስና ሊያጎለብት እንደሚችል ይናገራሉ።

14ኛ ጥያቄ:- አሪት ዘሌዋውያን 17: 11 አንብብ።

ሀ) ለሕዝቡ ኃጢአት ስርየት ሲባል ምን ነበር የሚጠቀሙት?

ለ) ኢየሱስ ለእኛ ካደረገው ነገር ጋር እንዴት ነው የሚመሳሰለው?
(ዕብራውያን 9: 11-14 ተመልከቱ)

በመሥዋዕቶቹ ጊዜ የንጹሕ እንስሳ ደም ጥፋተኛ በሆነው ኃጢአት የሚሸረውና እግዚአብሔርም የሚቀበለው ይህንን ደም ነው። ኃጢአት በሠራን ቁጥር ሌላ አዲስ መሥዋዕት ከማድረግ ኢየሱስ ለእኛ ሲል ደሙን አንዴ ስላፈሰሰ ኃጢአታችን በሞላ ተሰርዮልናል።

3. እግዚአብሔር ከሕዝቦቹ ጋር ያለው ግንኙነት የተመሠረተው በቃል ኪዳን ላይ ነው። በሲና ተራራ ላይ እግዚአብሔር ከእሥራኤል ሕዝብ ጋር ቃል ኪዳን ገባ። ምንም እንኳን ብዙ ጊዜ በአሪት ዘሌዋውያን ላይ ባይጠቀስም የመጽሐፉ መሠረት የሆነው እግዚአብሔር ከሕዝቡ ጋር ቃል ኪዳን መግባቱ ነው። የመጀመሪያው የመጽሐፉ አጋማሽ የቃል ኪዳን ሕዝብ እግዚአብሔርን እንዴት ማምለክ እንደሚኖርባቸው ሲያሞለክት ሁለተኛው አጋማሽ ደግሞ የቃል ኪዳን ሕዝብ እንዴት መኖር እንደሚገባቸው ይናገራል።

ዛሬ በአዲሱ ቃል ኪዳን ሥር ነው የምንኖረው! (ዕብ8:7-13)። እግዚአብሔር በፀጋው በኔታ ኢየሱስ በመጠቀም ይህንን ዘላለማዊ ቃል ኪዳን ከእኛ ጋር ገባ። እግዚአብሔር ቃል የገባልንን በሪከቶች ተካፋዮች እንዲሆን ለእግዚአብሔር የታዛዥነት ሕይወት ልንኖር ይገባል።

4. የእግዚአብሔር ሕዝብ እግዚአብሔርን ሊመስል ይገባል። እርሱ ቅዱስ እንደሆነ ሕዝቡም ቅዱስ መሆን አለበት! (ቆላ.1:2፣ 1ኢጥ.1:2፣ 2:9-10)። የአሪት ዘሌዋውያን መጽሐፍ መሪ ሐሳብ ቅድስና እንደሆነ ተመልክተናል። እግዚአብሔር እራሱ ሕዝቡ ሊከተሉት የሚገባው ምላሌ ነው። ንጹህ ያልሆነ ማንኛውም ነገር ሁሉ ጠርቶ ቅዱስ ሊሆን ይገባዋል። እኛም ልክ እንደ አባታችን ልንሆን ይገባናል። ሕይወታችን የእርሱን ፍቅር ትዕግሥትና ቅድስና ሊያንፀባርቅ ይገባል። እንደ አባታችን እንዳንሆን ሊያደርገን የሚችለውን ማንኛውንም ነገር ሁሉ ግውደምና ግስወገድ አለብን። ሕይወታችንን በአጠቃላይ ለእግዚአብሔር ክብር ልናውለው ይገባል።

15ኛ ጥያቄ፡- ሀ) በአጠቃላይ ለእግዚአብሔር ክብር ነው ወይ የምትኖረው?

ለ) አንዳንድ ጊዜ ሕይወትህ ንጹህ እንዳይሆን የሚያደርጉት አንዳንድ ነገሮች ምንድናቸው?

አራተኛ ቀን፡-

የመገናኛው ድንኳን

እግዚአብሔርን እንዴት ማምለክ እንደሚገባ የተጠቀሱትን ትዕዛዛት ከመመልከታችን በፊት የማምለኪያ ቦታ ስለሆነው ስለ መገናኛው ድንኳን በትንሹም ቢሆን መመልከት ይኖርብናል። ስለ መገናኛው ድንኳን የተሰጠ ጠለቅ ያለ ትምህርት ክርስቶስ በመገናኛው ድንኳን ውስጥ በተሰኘው መጽሐፍ ውስጥ ልናገኘው እንችላለን። ስለ አምልኮ በአሪት ዘሌዋውያን የተሰጡት ሕግጋት የአምልኮ ቦታ ስለሆነው የመገናኛው ድንኳን ሁኔታ ስናጠና በደንብ ሊገቡን አይችሉም።

16ኛ ጥያቄ፡- ሀ) በአሪት ዘጸአት 35:30-38:31፥ 40:1-38 ያለውን አንብብ

ለ) የመገናኛ ድንኳን የሚለውን ቃል ከመጽሐፍ ቅዱስ መዝገበ ቃላት ላይ ተመልከት።

ሐ) ሁለቱን የመገናኛ ድንኳኑን ክፍሎች ጻፍ። ለአምልኮ የተጠቀሙባቸውን ስድስቱን መሣሪያዎች በዝርዝር ጻፍ።

በሲና ተራራ ላይ እግዚአብሔር ለሙሴ እሱ የሚኖርበትን ቤት ንድፍ ሰጠው። ይህ ቤት መገናኛው ድንኳን ነበር። የእስራኤል ልጆች በበረሃው ይንከራተቱ ስለዘገበ መገናኛው ድንኳን ከአንድ ቦታ ወደ ሌላ እንዲንቀሳቀስ ተደርጎ ነበር የተሠራው። በኋላ ላይ ሰለሞን ቋሚ የሆነውን እግዚአብሔር የሚመለከበትን የመጀመሪያውን ቤተ መቅደስ ሠራ። እንደ መገናኛው ድንኳን ዓይነት ሆኖ ነበር የተሠራው፤ ያም ቢሆን ቤተ መቅደሱ በጣም ትልቅ ነበር። በሁለቱም መቅደሶች ውስጥ የእራሱን መኖር ለማብሰር ሊል እግዚአብሔር ከብሩን አኑሮአል፤ (1ኛ ነገሥት 8:6-13)።

ከመገናኛው ድንኳን የሚከተሉትን ነገሮች ልንግር እንችላለን።

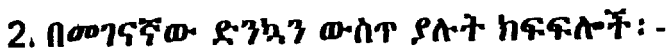
1. የመገናኛው ድንኳን ዓላማ፡-

እግዚአብሔር ከሰው አርቆ መኖርን አይፈልግም። ስለዚህ በእነርሱ መካከል ኖረ። እግዚአብሔር በብሉይ ኪዳን ውስጥ መገናኛ ድንኳኑን ሕዝቡ ከሠረረበት ቦታ እርቆ እንዲተከል አላደረገም። እንዲያውም በመካከላቸው እንዲተከል ነው ያደረገው። መገናኛው ድንኳንና የእግዚአብሔር አምልኮ በሕይወታችን ውስጥ ጥንኛውን ቦታ ሊይዝ ይገባዋል። እግዚአብሔር የሚኖረው በመካከላቸው ነበር፤ ይህም ለታ እግዚአብሔር በከፈተው መንገድ ለሚመጣ ሰው ሁሉ ክፍት ነበር። እግዚአብሔር የመገናኛውን ድንኳን ዓላማ እንደሚከተለው አስቀምጦታል፡-

1. እግዚአብሔር በሕዝቡ መካከል ይኖር ዘንድ (አሪት ዘጸአት 25:8)
2. እግዚአብሔር ከኃጢአተኛው ጋር እዚያው ይገናኝ ዘንድ (አሪት ዘጸአት 25:22)
3. እግዚአብሔር እራሱን በዚያው ቦታ ይገልፅ ዘንድ (አሪት ዘጸአት 29:46)
4. እግዚአብሔር ኃጢአተኛውን በዚያው ቦታ ይናገረው ዘንድ (አሪት ዘጸአት 29:42)
5. እግዚአብሔር ኃጢአተኛውን በዚያው ቦታ ይቅር ይለው ዘንድ (አሪት ዘሉዋውያን 4:31)
6. እግዚአብሔርን በዚያው ሥፍራ ያመልኩት ዘንድ (አሪት ዘጸአት 28:38) ነበር፤ እኛም እራሳችን የእግዚአብሔር ቤተ መቅደሶች ነን (1ኛ ቆሮ.3:16-17)። በመገናኛው ድንኳን ውስጥ እግዚአብሔር ሊያደርጋቸው የሚፈልጋቸውን ግንኙነቶችም ነገሮች በእኛም ቤተ ክርስቲያን ውስጥ ሊያደርግ ይፈልጋል።

ከዚህ ቀጥሎ ስለ መገናኛው ድንኳን የተሰጠውን ሥዕላዊ መግለጫ አጥና።

47

11

መገናኛው ድንኳን በአራት ዋና ዋና ክፍሎች ሊከፈል ይችላል።

ሀ) ከመገናኛው ድንኳን ውጪ፡- ወደ መገናኛው ድንኳን ውስጥ የሚያስገባ አንድ ትልቅ በር ነበር። ድንኳኑም በአንድ ትልቅ ግንብ የተከበበ ነበር። ምንም እንኳን አንድ ሰው እሥራኤላዊ ቢሆንም፤ እግዚአብሔርን ለማምለክ በዚህች አንድ በር በማለፍ ድንኳኑ ውስጥ መግባት ነበረበት። ልክ እንደበፊቱ ምንም እንኳን እግዚአብሔር ሰዎች ሁሉ ወደ እርሱ መጥተው እንዲያመልኩት ቢፈልግም ሁሉም ወደ እግዚአብሔር መምጣት የሚችሉት አንድና ብቸኛ በር በሆነ በኢየሱስ ክርስቶስ በኩል ነው፤ (ዮሐንስ 14:6፣ 10:9)።

ለ) የመገናኛው ድንኳን ግቢ፡- በመገናኛው ድንኳን በር ስንገባ ወደ ግቢው እንደርሳለን። በዚህ የውጪኛው ግቢ ውስጥ ሁለት የማምለኪያ መሣሪያዎች አሉ። እነዚህም በነሐስ የተሠሩ መሠዊያና መታጠቢያ ሳሕን ናቸው። በዚህ በመገናኛው ድንኳን ግቢ ውስጥ ነበር እሥራኤላውያን መሥዋዕታቸውንና ምሥጋናቸውን የሚያቀርቡት። አንድ ተራ እሥራኤላዊ ይገባ የነበረው እዚህ ድረስ ነው። በዚህ ቦታ ከእግዚአብሔር ጋር ይገናኛል፤ የእግዚአብሔርን ቃል ይማራል፤ ከእግዚአብሔር ለኃጢአት ስርየት ያገኛል። ይህ የእግዚአብሔር ቤተሰብ አካል ስለመሆን የሚያስረዳ ጥሩ ሥዕላዊ መግለጫ ይሆናል። በዚህ በክርስቶስ አካል ውስጥ ስንሆን ነው ከእግዚአብሔር ጋር የምንገናኘው፤ እርሱን የምናመልከውና ከእግዚአብሔር ልንግር የምንችለው።

ሐ) ቅዱስ ቦታ፡- በግቢው ውስጥ 15 ሜትር በ5 ሜትር የሆነች አንድ ትንሽ ድንኳን አለች። ይህችም ድንኳን እግዚአብሔር የሚናርባት የመገናኛው ድንኳን ናት። በዚህች ድንኳን ውስጥ ሁለት ክፍሎች አሉ፤ ሰፊ ያለው ክፍል ቅዱስ ቦታ ሲባል፤ ጠበብ ያለችው ደግሞ ቅድስተ ቅዱሳን በመባል ትታወቃለች። ወደ ቅዱስ ቦታ መግባት የሚችሉት ካህናት ብቻ ናቸው። በዚህ ቦታ እግዚአብሔርን ያገለግሉ ነበር። የሚያገለግሉትም መብራቱን ሁሉ በማብራት የዕጣን መሥዋዕት በማቅረብና የእህሉን ቁርባን በመቀየር ነበር። እኛም እራሳችን የእግዚአብሔር ካህናት ነን፤ (1ጴጥሮስ 2:5)። እንደ እግዚአብሔር ካህናት እኛም በእርሱ ፊት መንፈሳዊ መሥዋዕታችንን ማቅረብ አለብን። የምስጋና መሥዋዕታችንን እናቀርባለን፤ ክብሩን በተመለከተ ለሌሎች እንመሠክራለን፤ ወዘተ።

መ) ቅድስተ ቅዱሳን፡- በድንኳኑ በስተመጨረሻ አንዲት ክፍል አለች። ቅዱሱን ቦታ ከቅድስተ ቅዱሳኑ የሚለይ አንድ ትልቅ መጋረጃ አለ። በቅዱስተ ቅዱሳኑ ክፍል ውስጥ የቃል ኪዳን ታቦት አለ። ከዚህ ከቃል ኪዳን ታቦት በላይ የእግዚአብሔር ክብር የሚያርፍበት ቦታ ነበር። ከሊቀ ካህኑ በስተቀር ማንም እዚህ ቦታ መግባት አይችልም ነበር። እርሱም መግባት የሚችለው በዓመት አንዴ በማስተሰሪያ ቀን ብቻ ነው።

እንደምታስታውሱት ኢየሱስ ክርስቶስ በሞተ ጊዜ እነዚህን ሁለቱን ክፍሎች ይከፍል የነበረው መጋረጃ ተቀዷል። በብሉይ ኪዳን ዘመን እግዚአብሔር ክብሩን

ሸሸጎ፡ ሰዎች በዛ ቦታ እንዲመጡም ከፈለጉ ብዙ ጥንቃቄዎችን እንዲያደርጉ ያስገድዳቸዋል። አሁን ገን በክርስቶስ ደም በኩል ወደ እርሱ እንደርሳለን፤ ይህም የታላቁ አምላክ ዙፋን የሚገኝበት መንግሥተ ሰማያት ድረስ ያለ ምንም ዕዳ በነፃነት ለንቀርብ እንችላለን ማለት ነው።

18ኛ ጥያቄ፡- ዕብራውያን 4:16፤ 10:19-22 አንብብ።

ሀ) ወዴት ነው ክርስቲያኖች በድፍረት የመግባት መብት የተሰጣቸው?

ለ) ይህን መንገድ የከፈተልን ማነው?

19ኛ ጥያቄ፡- ሀ) ከላይ ያየነውን የመገናኛውን ድንኳን ክፍፍል ከአርቶዶክስ ቤተ ክርስቲያን ክፍፍል ጋር አነፃፀር።

በምን መልኩ ነው የሚመሳሰሉት? በምን መልኩ ነው የሚለያዩት?

ለ) ይህንን ክፍፍል ከአንተ ቤተ ክርስቲያን አሠራር ጋር ስታነፃፅረው እንዴት ነው?

3. በመገናኛው ድንኳን ውስጥ ያሉ ለአምልኮ የሚያገለግሉ መሣሪያዎች፡-

በመገናኛው ድንኳን ውስጥ ስድስት ለአምልኮ የሚያገለግሉ መሣሪያዎች አሉ። እያንዳንዱ መሣሪያ የራሱ የሆነ ሥራ አለው፤ ወደ ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስም ያመለክታል።

ሀ) በነሐስ የተሠራው መሠዊያ፡-

በውጪኛው ገቢ ውስጥ የሚገኘው ይህ መሠዊያ ለኃጢአተኛው ዋነኛ የሆነ የአምልኮ መሣሪያ ነው። በዚህ ቦታ ላይ ነበር ሁሉም መሥዋዕቱን ለጌታ የሚያቀርበው። በእምነት መሥዋዕታቸውን ያቀረቡ ሰዎች በዚህ ቦታ ላይ ነበር ለኃጢአታቸው ስርዮት የሚያገኙት።

ይህ የነሐስ መሠዊያ ከኢየሱስ ክርስቶስ መስቀል ጋር ሊነፃፀር ይችላል። ኢየሱስ እራሱን ለእኛ መሥዋዕት አድርጎ የሰጠው በመስቀሉ ላይ ነው። እዚያው መስቀል ላይ፤ ኢየሱስ የኃጢአታችንን ይቅርታና የደኅንነታችንን ዋጋ ከፈለለን።

ለ) በነሐስ የተሠራው መታጠቢያ ሰሐን፡-

ይህም መሣሪያ የሚገኘው በውጪኛው ገቢ ውስጥ ነበር። ይህን መሣሪያ ለእግዚአብሔር መንፈሳዊ አገልግሎት ለማቅረብ ሲፈልጉ ነበር ካህናቶቹ ብቻ የሚጠቀሙበት። ወደ መቅደሱ ቦታ ከመግባቱ በፊት ካህኑ እግሩንና እጁን ሁሉ ይታጠብ ነበር።

ይህ ለእግዚአብሔር መንፈሳዊ መሥዋዕታችንን ስናቀርብ እራሳችንን ሁሉ ንጹሕ አድርገን ማቅረብ እንዳለብን ሊያስገነዝበን የሚችል ጥሩ ሥዕላዊ መግለጫ ነው። ምንም

እንኳ የኃጢአታችንን ዋጋ ኢየሱስ በመስቀሉ ቢከፍልልንም በእርሱ ፊት ሁሉ ገጹህ ሆነን ለመቅረብ ስንል ሁሉ ኃጢአታችንን መናዘዝ አለብን፤ (1ኛ ዮሐንስ 1:9)።

ሐ) መቅረዝ፡-

በቅዱሱ ቦታ ከሚገኙት ሦስት የተለያዩ መሣሪያዎች ውስጥ አንዱ መቅረዝ ነው። ከወርቅ የተሠራው ይህ መቅረዝ ሁሉ ቀንና ግታ መብራት ነበረበት። ሁለቱን ካህናቶቹ ወደ ተቀደሰው ቦታ በመግባት መብራቱ እንዳይጠፋ ዘይት ይጨምሩበት ነበር። ይህ መቅረዝ ለቅዱሱ ቦታ ብርሃን ይሰጣል።

ካህናቶቹ መሥዋዕታቸውን ሲያቀርቡ መቅረዙ ብርሃን እንደሚሰጣቸው ሁሉ ኢየሱስም የዓለም ብርሃን ነው፤ (ዮሐ 8:12)።

እኛም የእግዚአብሔር ልጆች እንደ መሆናችን የዓለምም ብርሃን ነን፤ (ማቴ. 5:14)።

መ) ገበታው፡-

ከመቅረዙ ፊት ለፊት ኅብስትና ዕጣን የተቀመጠበት አንድ በወርቅ የተሠራ ጠረጴዛ ነበረ። ኅብስቱ ሁልጊዜ በሰንበት ቀን በአዲስ ይተካ ነበር። የበፊቱን ኅብስት ካህኑና ልጆቹ በቅዱሱ ቦታ ሆነው ይበሉት ነበር። ይህ ኅብስት እግዚአብሔር ከእሥራኤላውያን ጋር ያደረገውን ቃል ኪዳንና የዕለት ተዕለት ጉርሳቸውን የሚሰጣቸው እሱ እንደሆነ የሚገልጽ መታሰቢያ ነው፤ (አሪት ዘሌዋውያን 24:8)።

ኢየሱስ ክርስቶስም የሕይወት እንጀራ ተብሎ ተሰይሟል፤ (ዮሐንስ 6:35)። መንፈሳዊና ሥጋዊ ፍላጎታችንን የሚያሟላልን እሱ ነው፤ (ማቴ. 6:25-34፤ ፈልጽ. 4:19)።

ሠ) የዕጣን መሠዊያው፡-

ትድስተ ቅዱሳኑን ከሚሸፍነው መጋረጃ ፊት ለፊት ዕጣን የሚጨስበት ከወርቅ የተሠራ ጠረጴዛ ነበር። በእግዚአብሔር ፊት ዕጣኑ ሁሉ እንዲጨስ ካህኑ በቀን ሁለቱ እየገባ በዚህ ጠረጴዛ ላይ ዕጣን ይጨምር ነበር።

የሚጨሰው ዕጣን ብዙ ጊዜ የሚያመለክተው ለእግዚአብሔር የሚሰጠውን ጸሎት ነው። የእኛ ሊቀ ካህን የሆነ ኢየሱስ ክርስቶስ በመንግሥተ ሰማያት በአባቱ ቀኝ ተቀምጦ ሁሉ ለእኛ ይማልድልናል፤ (ዕብራውያን 7:25፤ ሮሜ 8:31-34)። ዕጣኑ ሳያቋርጥ እንደሚጨስ ሁሉ እኛም ሳናቋርጥ እንድንጸልይ ታዘናል፤ (1ተሰ. 5:17)።

ረ) የቃል ኪዳኑ ታቦት፡-

ለኃጢአተኛው ዋነኛ የሆነ የአምልኮ መሣሪያ ከነሐስ የተሠራው መሠዊያ ነው። በእግዚአብሔር በኩል ሆነን ስንመለከተው ደግሞ ዋነኛው መሣሪያ ይህ የቃል ኪዳኑ ታቦት ነው። ርዝመቱ 1.3 ሜትር ከፍታው 3/4 ሜትር የሰን ስፋቱ 3/4 ሜትር የሆነ ትንሽ የወርቅ ሳጥን በአንድ ወገን ሁለት ኪሩቤሎች በሌላው ወገን ደግሞ ሁለት ኪሩቤሎች የነበሩት ታቦት ነበር። የኪሩቤሎቹ ክንፎች በሳጥኑ ላይ ተዘርግተው ነበር።

ከክንድቻቸው ሥር «የስርየት መክደኛ» ተብሎ የሚታወቀው የሳፕት መክደኛ ነበር። እንዲህ ተብሎ የተሰየመው በዓመት አንድ በዚህ ክዳን ላይ ደም ሲረጭ ከምሕረቱ የተነሣ እግዚአብሔር የእሥራኤልን ሕዝብ ኃጢአት በሙሉ ይቅር ይል ስለነበር ነው። በታቦቱ ውስጥ አሥርቱ ትዕዛዝ የተጻፈባቸው ሁለቱ ፅላቶች፣ መና ያለበት የወርቅ መሶብና የለመለመቸው የአርን በትር ነበሩበት። የእግዚአብሔር ክብር ከስርየት መክደኛው በላይ ነበር የተቀመጠው። ከሌላው ቦታ ይበልጥ የእግዚአብሔር ክብር የሚገኝበት ቦታ እንደሆነ አድርገው ነበር የሚመለከቱት። በመገናኛው ድንኳን ውስጥ ከሚገኙት የአምልኮ መሣሪያዎች መካከል ይህ የቃል ኪዳን ታቦት ብቻ ነበር ወደ ስለሞን ቤተ መቅደስ ውስጥ የገባው። ቤተ መቅደሱ በባቢሎናውያን በ586 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት ከተደመሰሰ በኋላ በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ስለ ቃል ኪዳን ታቦት የተነገረም ምንም ነገር የለም! (የዮሐ 6:11-19)።

ቦታ የለንም እንጂ ታቦቱን በተመለከተ ብዙ የተለያዩ እውነታዎችን ልናጠና በቻልን ነበር። እነዚህ እውነታዎች «ክርስቶስ በመገናኛው ድንኳን ውስጥ» በሚለው መጽሐፍ ውስጥ ይገኛሉ። ምንም እንኳን ሙሴና ሌሎችም የእሥራኤል መሪዎች ቢሆኑ ሁሉ እውነተኛው የእሥራኤል ንጉሥ የነበረው እግዚአብሔር ነው። ታቦቱ ዙፋኑ ነበር። ታቦቱ የእግዚአብሔር መናሪያ የሆነውን መንግሥተ ሰማያትን ሊወክል ይችላል። በሰማይ እግዚአብሔር በዘላለማዊው ዙፋን ላይ ተቀምጦ ይገዛል። ከዚያ ሆኖ ምድር ላይ የሚደረገውን እንቅስቃሴ ሁሉ ይቆጣጠራል። ኢየሱስ ክርስቶስ ደሙን ለአብ ያቀረበው በዚሁ ቦታ ነው! (ዕብራውያን 9:11-14)። አሁን በእምነት ጥያቄዎቻችንን ይዘን የነገሥታት ንጉሥ የጌቶች ጌታ ወደ ሆነው ወደ እግዚአብሔር በጸሎት በድፍረት ልንቀርብ እንችላለን። በብሉይ ኪዳን ዘመን ሊቀ ካህኑ በዓመት አንድ ሊያደርገው የሚችለውን ነገር እኛ በጸሎት አግኝተን የፈለገውን ያህል ጊዜ ልናደርግ እንችላለን። ይህ ታቦት ልባችንንም ሊያመለክት ይችላል። በሕይወታችን ላይ ይነገሥ ዘንድ ለመንፈስ ቅዱስ ሙሉ በሙሉ ልባችንን መስጠት ይኖርብናል። ምንም ጊዜ ቢሆን የእግዚአብሔርን ፈቃድ ላለማድረግ በምንወስንበት ጊዜ፣ የሕይወታችን ንጉሥ እግዚአብሔር ሳይሆን እራሳችን እንድንሆን እየጣርን ነው ማለት ነው።

20ኛ ጥያቄ፡- ኢየሱስ ክርስቶስ የሕይወትህ ንጉሥ መሆኑን በገሃድ ያሳየኸው በምን ዓይነት አካላት ነው?

በብሉይ ኪዳን ጊዜ አምልኮ ይደረግ የነበረው በአንድ በተወሰነ ሕንጻ ውስጥ ነበር። የዚህን ሕንጻ ንድፍ ያወጣ እግዚአብሔር ነው። እንደ እውነተኛው ሕያው አምላክ፣ የሚመለከበትን ሥርዓት ያወጣው እግዚአብሔር ነው። በአዲስ ኪዳን ውስጥ እንደምንምለከተው ግን እግዚአብሔር በአንድ በተወሰነ ቦታ ወይም ሕንጻ ውስጥ ብቻ አይመለከም! (ዮሐ.4:21-24)። እግዚአብሔር እንደ ቤተክርስቲያን ባለ ሕንጻ ውስጥ አይኖርም። እግዚአብሔር የሚኖረው በሚያምኑት ሰዎች ልብ ውስጥ ነው። ስለዚህም እኛ የእግዚአብሔር ልጆች እንደመሆናችን እያንዳንዳችን የእግዚአብሔር ቤተ መቅደሶች ነን። በልባችን ውስጥ እና በእግዚአብሔር ሕዝቦች መካከል ነው ዋናው የአምልኮው ቦታ። እውነተኛ አምልኮ የሚደረገው ክርስቲያኖች በሚሰበሰቡበት ቦታ

ብቻ ሳይሆን ሁሉንም በልባችንና በሕይወታችን መደረግ አለበት ከእያንዳንዱ የአማኝ ልብ በመነሣት አምልኮ ከብዙ የእግዚአብሔር ልጆች ጋር በቡድን ሊደረግ ይችላል።

21ኛ ጥያቄ፡- ሀ) በአንተ ቤተ ክርስቲያን የሚገኙ ምዕመናን አምልኮ የሚኖረው በቤተ ክርስቲያን ውስጥ ብቻ ነው ብለው ያስባሉ? ለ) ክርስቲያኖች በጉብረት ለማምለክ ከመሄዳቸው በፊት ራሳቸውን በግል ያምልኩ ጊዜ እንዴት ግዝጋጆች እንዳለባቸው ያሟያሳዩ ምሳሌዎች ስጡ።

አምስተኛ ቀን፡- የዚህን ሳምንት ትምህርት ከልሰና ለሳምንታዊው ስብሰባ ተዘጋጅቶ የመወያያ ጥያቄዎቹንም ተመልከታቸው።

ሳምንታዊው ስብሰባ

1. ሳምንታዊው የአምልኮ ጊዜ፡-

መሪው ከ5-10 ደቂቃ የሚወስድ በዚህ ሳምንት ውስጥ ከተጠኑት ጥናቶች መካከል ያለ ሐሳብ ወይም ጥቅስ ወስዶ ለተማሪዎቹ የሚያካናልበት የጥምና ጊዜ ሊኖረው ያስፈልጋል።

2. ጸሎት፡-

ለ10 ደቂቃ ያህል ስለ እያንዳንዳችሁና ስለ ቤተ ክርስቲያን ችግሮች ጸልዩ።

3. ክለሳ፡-

ለ15 ደቂቃ ያህል በዚህ ሳምንት ትምህርት ላይ ክለሳ አድርጎ ትምህርቶችን መፈረሳቸውን ለማረጋገጥና እንደገባቸውም ለማወቅ ሲሉ መምህሩ የተማሪዎቹን መልሶች ማረም አለባቸው። እያንዳንዱ ተማሪ ከትምህርቱ የተማረውን ነገር በዝርዝር ይጻፉ።

ለመሪው፡- በዚህ ጊዜ ከዚህ ሳምንት ትምህርት የተውጣጣች አጠር ያላች ፈተና ለመስጠት ይፈልጉ እንደሆነ ይችላሉ።

4. ውይይት፡-

የሚከተሉትን ጥያቄዎች ከ45-60 ደቂቃ ያህል ጊዜ ወስዳችሁ ተወያዩባቸው። እያንዳንዱ ሐሳቡን እንዳቀረበ ያረጋግጡ። እነዚህንም ጥያቄዎች ተግባራዊ የሆነ መልክ እንዲይዙ ያድርጓቸው።

ሀ) ከብሉይ ኪዳን ክህነት በምን መልኩ ነው የኛ ክህነት የሚለየው?

ለ) ዕለታዊ የሆኑ እግዚአብሔርን ለናስከብርበት የምንችልባቸው ነገሮች ምንድናቸው?

ሐ) 1. እንደ አንድ ቡድን ሆናችሁ «ቅዱስ» ስለሚለው ቃል ትርጉም ጻፉ።

2. ይህ ትርጓሜ ከእግዚአብሔር ባህርይ ጋር የሚዛመደው እንዴት ነው?

3. ከክርስቲያኖች ባህርይ ጋር የሚዛመደው እንዴት ነው?

4. በአኗኗራችን ውስጥ ቅድስናችንን ለናሳይ የምንችለው እንዴት ነው?

- ፀ) እግዚአብሔር በመገናኛው ድንኳን ውስጥ እና በልባችን ውስጥ ያለውን አኗኗር አነፃፅር። እንዴት ነው የሚመሳሰሉት? እንዴትስ ነው የሚለያዩት?
- ፀ) ክርስቲያኖች እግዚአብሔርን ሊመስሉ የሚችሉባቸውን መንገዶች ዘርዝረህ ጻፍ። ቁልጭ ያሉ ምሳሌዎችን ስጥ።
- ረ) እግዚአብሔር በመገናኛው ድንኳን ውስጥ ያለው ዓላማና ለእኛ ያለው ዓላማ እንዴት እንደሚመሳሰል በዝርዝር ጻፍ።
5. ጸሎት፡- የተማራችሁትን ነገር በተግባር እንድትፈጽሙት እግዚአብሔር እንዲረዳችሁ በመጸለይ ስብስባውን ጨርሱ።

ትምህርት ሁለት

አሪት ዘሌዋውያን ከምዕራፍ 1-3

የመጀመሪያ ቀን፡- መስዋዕቶችን በተመለከተ የተሰጠ መግቢያ

አንድ እሥራኤላዊ ለእግዚአብሔር ማቅረብ ከሚችለው አምስት መስዋዕቶች ውስጥ በዚህ ሳምንት ሦስቱን እናጠናለን። እነዚህ መስዋዕቶች የመጨረሻ መስዋዕት ወደ ሆነው ወደ ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ የሚያመለክቱ ብቻ ሳይሆኑ እግዚአብሔርን ስናመልከው ከእኛ የሚጠብቅብንን ነገሮች ሁሉ ቁልጭ ባለ ሁኔታ የሚያሳዩንም ናቸው።

1ኛ ጥያቄ፡- እግዚአብሔር የሚመለከበትን ሥርዓት ለሰው ማሳየቱ ለምን አስፈለገ?

እግዚአብሔር ለሰው ከሚገልጸው እውነቶች ውስጥ ጥንኛው እንዴት መጓን እንደሚችሉና እንዴት እሱን ማምለክ እንደሚችሉ ማሳየቱ ነው። እግዚአብሔርን ለማምለክ ከመኑዛዛት በፊት ይህን የመስዋዕትነት ሐሳብ ቅድሚያ ቦታ ሊሰጠው ይገባል። በብሉይ ኪዳን ውስጥ እግዚአብሔር ሕዝቦቹ እሱን ለማምለክ ሲነሱ የሚመሩበትን መመሪያ ሰጥቷቸዋል። ምንም ዓይነት የአካል እክል የሌለበትን እንስሳ መስዋዕትን በማቅረብ ሊያመልኩት ይችላሉ። የእግዚአብሔር መጨረሻ መስዋዕት የሆነው ኢየሱስ ክርስቶስ መጥቶ በመስቀሉ እስከ ሞተበት ጊዜ ድረስ እነዚህ በእምነት የቀረቡት መስዋዕቶች ጊዜያዊ መንጸትን ይሰጡ ነበር። በብሉይ ኪዳን ጊዜ ያሉትን መስዋዕቶች በደንብ ከተረዳናቸው ኢየሱስ ክርስቶስ ለእኛ ኃጢአት ሲል የጠፈለውን መስዋዕትነት በጥሩ ግንዛቤ እንድንመለከተው ያደርጉናል። በአሪት ዘሌዋውያን እነዚህ መስዋዕቶች በዝርዝር ተብራርተው ይገኛሉ። እግዚአብሔርን ደስ የሚያሰኝ ጥሩ የመዓዛ ሽታ ያለው መስዋዕት እኛም ልናቀርብ እንችላለን፤ (ፈልጽሰዩስ 4:18)። ለእግዚአብሔር ሕይወታችንን፣ ገንዘባችንንና ሁለንተናችንን ከሰጠን እራሳችንን ለእግዚአብሔር መስዋዕት እንደቀረብን ይቆጠራል። እርሱም በዚሁ ይደሰታል።

2ኛ ጥያቄ፡- ሮጫ 12፡1 አንብብ።

ሀ) እራስህን እንደ ሕያው መሥዋዕት አድርገህ አቅርባለህ?

መቼ?

ለ) እራስህን እንደ ሕያው መሥዋዕት ባቀረብክ ጊዜ በሕይወትህ ውስጥ የተቀየሩትን አንዳንድ ነገሮች ዘርዝረህ ጻፍ።

ይህ እራስን መሥዋዕት አድርጎ የማቅረብ ሐሳብ አዲስ አይደለም። በማንኛውም ሃይማኖት ውስጥም እንኳ ቢሆን እራሱን የቻለ ለአማልክት የሚሰጥ መሥዋዕት አለ። እነዚህ መሥዋዕቶች ለአማልክቶች የሚሰጡት፤ እነሱን ለማስደሰትና በእነርሱ ፊት በጎ ሆኖ ለመታየት ነው። ወይም ደግሞ አማልክቱ በሰዎች ላይ ሲናደዱ እነርሱን ለማረጋጋት የሚደረግ ነው።

3ኛ ጥያቄ፡- ሀ) በኢትዮጵያ ውስጥ አሁንም መሥዋዕት የሚያቀርቡትን የተለያዩ ሃይማኖቶች ዘርዝረህ ጻፍ።

ለ) መሥዋዕቱን የሚያቀርቡበት ምክንያት ምንድነው? የማታውቀው ከሆነ ሰዎቹን ጠይቃቸው።

በኢትዮጵያ ውስጥ የሚገኙት ሦስቱ ዋና ዋና ሃይማኖቶች መሥዋዕት ጋር የተያያዘ ከማቅረብ ደምብ አላቸው። ጣዖት የሚያመልኩ ሰዎች ለሚያመልኩባቸው ጣዖቶች ወይም ዛፎች የምግብ ስጦታ ይሰጣሉ። ለጠንቋይም ከብት ገዝተው ይሰጡና በእነርሱ ስም መሥዋዕት ያደርጋቸዋል። አንዳንድ የእርቶዶክስ ክርስቲያኖች እና እስላሞች ደግሞ በአምልካቸው ጊዜ መሥዋዕት ያቀርባሉ።

ለኃጢአት መሥዋዕት የማቅረቡ ደምብ በመጀመሪያ የደነገገው እግዚአብሔር ነው። አዳምና ሔዋን ኃጢአት በሠሩ ጊዜ እነርሱን ለመሸፈን ሲል እንስሳቱን ገድሏል። አቤልና ቃኤል የእንስሳ መሥዋዕት እንዲያቀርቡ ትምህርት ተሰጥቷቸዋል። አሬት ዘሌዋውያን ከመጻፍ በፊት እንኳን የእሥራኤል ሕዝቦች ለእግዚአብሔር መሥዋዕት የማቅረቡን ነገር ያውቁት ነበር። ምናልባትም መሥዋዕት የማቅረቡ ነገር በጣም የተለመደ ስለነበር መሥዋዕቱን ሲያቀርቡ ከአይሁዳዊያን ውስጥ ያለውን ዓላማ በደንብ ላንረዳው እንችላለን። ያም ሆነ ይህ እግዚአብሔር ለእሥራኤላውያን ከሰጣቸው የአምልኮ ሥርዓት ውስጥ እኛ ዛሬ እንዴት አድርገን እግዚአብሔርን ቀርበን ልናመልከው እንደምንችል የሚገልጽ ጥሩ ትምህርት ልናገኝ እንችላለን። ስለ ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ ሕይወት ምንም የሚገልጹ ምሳሌዎች ልናገኝበት እንችላለን። ለብሉይ ኪዳንና ለአዲስ ኪዳን አምልኮ ጥሩ ግንዛቤ የሚሰጡን ለሁሉም መሥዋዕቶች መሠረት የሚሆኑ አንዳንድ እውነታዎች አሉ።

1. «ማቅረብ» የሚለው ቃል በዕብራይስጥ «ማስጠጋት» የሚል ትርጓሜ ነበረው። በብሉይ ኪዳን ኃጢአተኛ ሰው ወደ እግዚአብሔር ተጠግቶ ከእርሱ ጋር ኅብረት ሊኖረው የሚችለው መሥዋዕት ሲያቀርብ ነው።

በአሪት ዘፍጥረት ውስጥ እግዚአብሔር በኤድን ገነት አዳምና ሔዋንን በየቀኑ ያነጋግራቸው እንደነበር እናነባለን። ኃጢአት በሠሩ ጊዜ ግን ወደ ጓላ ዞረው እራሳቸውን ከእግዚአብሔር ሸሽጉ። ከዚያን ጊዜ አንሥቶ እስካሁን ድረስ ሰው በኃጢአት ምክንያት ከእግዚአብሔር ርቋል። ይህም ቢሆን ቅዱስ የሆነው አምላክ አሁንም ከሰዎች ጋር ኅብረት ግድረግ ይፈልጋል፤ በዚያች ኃጢአት ምክንያት ግን ኅብረት ሊኖረው አልቻለም። ይህም በመሆኑ ኃጢአታችንን የሚሸረውን መሥዋዕት አድርጎ ሰዎች ወደ እርሱ እንዲቀርቡ ፈቀደ። ነገር ግን የእንስሳት ደም ለጊዜው ነው የኃጢአትን ዋጋ ሊከፍል የሚችለው። እግዚአብሔርም የኃጢአትን ዋጋ ሙሉ በሙሉ እንዲከፍል ብሎ ልጁን ኢየሱስ ክርስቶስን ልኮ በመስቀል ላይ እንዲሰቀል አደረገ። ይህ ከሆነ በጓላ ቅዱስ አምላክ ከሰዎች ጋር ኅብረት ሊፈጥርበት የሚችልበት መንገድ ተከፈተ። የእግዚአብሔርን የደኅንነት መንገድ የተቀበሉ ሰዎች ወደ እግዚአብሔር በአምነት መቅረብ ይችላሉ። ይህም ቢሆን የመቅረቡ ሐላፊነት ያለው በእኛ ላይ ነው። ያንን የተከፈተ በር በአግባቡ እየተጠቀምንበት ከእግዚአብሔር አብ ጋር በየቀኑ በጸሎት ኅብረት እንዲኖረን እያደረግን ነው? እግዚአብሔር ሲጠራን እንሰማለን?

2. መሥዋዕቶች ለሁለት ሊከፈሉ ይችላሉ። መጀመሪያ እንስሳት የሚሠጧቸው የደም መሥዋዕት የተባለው ዓይነት ነበር። የመቃጠል መሥዋዕት ለዚሁ ጥሩ ምሳሌ ነው። ሁለተኛ የመሬት ውጤቶች የሚቀርቡት የመሥዋዕት ዓይነት ደግሞ ነበሩ፤ እነዚህም እንደ እህል፣ ዳቦ ወዘተ የመሳሰሉት ናቸው። ለዚህም የእህል መሥዋዕት የተባለው ጥሩ ምሳሌ ነው። የደም መሥዋዕት ዋና ዓላማው የሰውን ኃጢአት ማስታረቂያ ነበረ። ኃጢአት የሰው ልጆችን ከእግዚአብሔር ለያይቶአል። ቅዱስ የሆነው እግዚአብሔር የኃጢአት ይቅርታን ሰጥቶ ኃጢአተኞች ከሆኑት ሰዎች ጋር ሊቀራረብ የቻለው ያኔ በሚፈስሰው ደም አማካኝነት ብቻ ነበር።

4ኛ ጥያቄ፡ - ኃጢአታችን በተመሳሳይ መንገድ እንዴት ሆኖ ነው የተሰረየለን? ለመልሱ ዕብራውያን 10፡19 እንደገና ተመልከት። ደም ላይፈስ ምንም ዓይነት ስርየት የለም፤ (ዕብራውያን 9፡22) በብሉይ ኪዳን እግዚአብሔር ለጊዜው ብሎ በወይፈንና በፍየል ደም በኩል እንዲሆን አድርጎት ነበር። በመጨረሻም እግዚአብሔር የመጨረሻ መሥዋዕት የሆነውን ልጁን ኢየሱስ ክርስቶስን ላከ። በእርሱ ደም አማካኝነት ነው ይቅርታ አግኝተን ቅዱሱን አምላክ ልንቀርበው የቻልነው።

4. የደም መሥዋዕት ሲቀርብ፣ አቅራቢው ሁሉ እጁን በእንስሳው እራስ ላይ ያደርግ ነበር። ይህም የሰውዬው ኃጢአት በሙሉ እንስሳው ላይ እንደ ተጫነና ይህም ንጹሕ እንስሳ በኃጢአተኛው ፈንታ እንደሞተ የሚያመለክት ነው።

ስለ ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ ብቻ ግወቁ ለእኛ በቂ አይደለም ለእኔ ነው የሞተው ብለን ካላመንን ልንድን አንችልም። በብሉይ ኪዳን ኃጢአተኛው ኃጢአቱን በመናዘዝ በተሠዋው እራስ ላይ ኃጢአቱን ሁሉ ማኖር አለበት። እኛም ብንሆን ኃጢአተኞች እንዲሆንንና እግዚአብሔር ኃጢአታችንን በሙሉ በክርስቶስ ላይ እንዳናረ ማመን

አለብን፤ (2ኛ ቆሮ. 5: 21)። እግዚአብሔር ለዓለም ብቻ ሳይሆን ለእኔና ላንተም ጥም፤ ነው የዋተው። ኢየሱስ ለኃጢአትህ መስዋዕት ሆኖ እንደቀረበልህ በግልህ ተቀብለሽዋል?

5. መስዋዕቶቹ ይቀርቡ የነበረው እግዚአብሔር በወሰነው ቦታ ላይ ነው። በብሉይ ኪዳን በነሐስ መሠዊያ ላይ ወይም በኋላ ላይ በቤተ መቅደሱ ውስጥ ነበር የሚቀርቡት።

ስለዚህ ዛሬም ቢሆን ወደ እግዚአብሔር የሚወስድ አንድ መንገድ ነው ያለው። ይህም በኢየሱስ ክርስቶስ በኩል ነው፤ (ዮሐንስ 14: 6)። አንድ ሰው ደግ ሰው ከሆነ መንግሥተ ሰማያት ሊገባ ይችላል። የሚሉ እያሌ ሰዎች አሉ። መልካም ሥራ መሥራት አንድ ዓይነት የደኅንነት መንገድ ነው። ሌሎች ደግሞ ሁሉም ሃይማኖቶች ወደ እግዚአብሔር ይመራሉ ብለው ያምናሉ። ብዙ ሌሎች የደኅንነት መንገዶችም እንዳሉ ይመስላቸዋል።

5ኛ ጥያቄ፡ - ጥሩ በመሥራት ደኅንነት ይገኛል ብለው የሚያምኑ የአንዳንድ ሃይማኖቶችን ስም ዘርዝረህ ጻፍ።

ሰዎች በክርስቶስ ኢየሱስ በኩል ወደ እግዚአብሔር ሲመጡ ነው ደኅንነትን የሚያገኙት። ማንም ደኅንነትን በሥራ ሊያገኝ አይችልም። ይህ የእግዚአብሔር ስጦታ ነው፤ (ኤፌ. 2: 8-9 ተመልከት)። አሁንም ሰው ወደ እግዚአብሔር ሊደርስ የሚችለው በኢየሱስ ክርስቶስ በኩል ብቻ ነው። የትኛውም ሃይማኖት ወደ መንግሥተ ሰማያት አያደርስም።

6. እያንዳንዱ መስዋዕት ይቀርብ የነበረው ጥሩ ከሆነው እህል ወይም እንስሳ ነበር። ነውር የሌለባቸው እንስሳትና ጥሩ የተፈጸሙ የዱቄት እህል ነበር የሚጠቀሙት። እግዚአብሔር የረከሰ ወይም ምርጥ ያልሆነ እንዲቀርብለት አይሻም።

6ኛ ጥያቄ፡ - ኢየሱስ ክርስቶስ «ያለ ነውር» የነበረው በምን መልኩ ነው? (ዕብራውያን 4: 15 ተመልከት)።

ኢየሱስ እንከን የሌለበት ንጹህ የእግዚአብሔር በግ ነበር። ኃጢአትም አላዳረገም። ሆኖም እግዚአብሔር የኛን ኃጢአት በሱ ላይ በማድረግ የኃጢአት መስዋዕት አደረገው። ምንም «ነውር» የሌለበት መስዋዕትም ነበር። እኛም ብንሆን ራሳችንንና ምስጋናችንንም ነውር የሌለበት መስዋዕት እንዲሆን ማድረግ አለብን። ይህም ልናደርገው የምንችለው በንጽሕናና በቅድስና ጠብቀን በበጎ ፈቃድ ስናቀርባቸው ነው።

7. እያንዳንዱ መስዋዕት የሚቀርበው ከኃጢአተኛው የግል ንብረት ነው። እንስሳ ከሆነ ከበረት ውስጥ ካሉት ነበር የሚወስደው እህል ከሆነ ደግሞ ከማላው ነበር የሚያመጣው። መስዋዕት የሚያቀርበው ሰው የዱር አራዊት ወይም በዱር የበቀለ እህል ይዞ መምጣት አይችልም ነበር። ይህም የሆነበት ምክንያት ኃጢአተኛውን መስዋዕቱ ወጪ እንዲያስወጣው ስለተፈለገ ነው። ከበረቱ ውስጥ ካሉት እንስሶች ያንዱን ሞት ዋጋ ያስከፍለዋል። ይህም የሚያመለክተው ኃጢአት ዋጋ

እንደሚያስከፍል ወይም የኃጢአተኛውን ቢዛ እንደሚያስከፍል ነው። በመስዋዕት ጊዜ የእንስሳው ሕይወት የሚያልፈው በባለቤቱ ኃጢአት ምክንያት ነው።

ብዙ ጊዜ ኃጢአት ስንሠራ በጣም ትልቅ ችግር እንዳልሆነ እንገምታለን፤ ምክንያቱም በቀላሉ ወደ እግዚአብሔር ቀርቦ መናዘዝ ይቻላልና ነው። ነገር ግን ማንኛውም ዓይነት ኃጢአት ለእኛ በጣም ትንሽ የምትመስለን እንኳ በጣም እርኩስ የሆነች ነገር ናት። ኃጢአት ሁልጊዜ ወደ ሞት ያመራል። እኛን በሞት በመቅጣት ፋንታ እግዚአብሔር ኃጢአታችንን በኢየሱስ ክርስቶስ ላይ አናረው። ለእኛ ሲል ሞተ። የእኛ ኃጢአት ነው ኢየሱስን ለሞት ያደረሰው። ለእኛ ይህንን ዓይነት ታላቅ ሞት በመክፈሉ ንጹህ የሆነ ሕይወት ለመኖር መጣር አይኖርብንም?

8. ኃጢአተኛው የራሱን መስዋዕት እራሱ አያቀርብም ነበር። ለካህኑ ሰጥቶ ካህኑ ነበር መስዋዕቱን በእርሱ ስም የሚያቀርብለት። ካህኑ ነበር በኃጢአተኛውም በእግዚአብሔር መካከል ቆሞ የአስታራቂነቱን ሐላፊነት የሚወጣው።

7ኛ ጥያቄ፡ - 1ጢሞ. 2:5 አንብብ። በእግዚአብሔር እና በእኛ መካከል የሚቆመው ማነው?

እንደ እግዚአብሔርም እንደ ሰውም ሆኖ በእግዚአብሔር ፊት እኛን ለማቅረብ ብቁ የሆነው ኢየሱስ ክርስቶስ ብቻ ነው። እሱ ቅዱስና ጻድቅም ነው። ልክ እንደ እኛ ተፈትኖ ምንም ኃጢአት አልሠራም። የእኛ ሊቀ ካህን በመሆኑ በአብ ቀኝ ቆሞ ለእኛ ይማልድልናል፤ (ዕብራውያን 7:25 ተመልከት)።

8ኛ ጥያቄ፡ - በትምህርታችን መሠረት አዲስ ኪዳንን ለማወቅ ሲባል ስለ መስዋዕት ትክክለኛ የሆነ ግንዛቤ መኖሩ ለምን የሚያስፈልገን ይመስለሃል?

ሁለተኛ ቀን፡ - አሪት ዘሌዋውያን 1:6:8-13

የሚቃጠለው መስዋዕት

አሪት ዘሌዋውያን ምዕራፍ 1-7 በሁለት ዋና ክፍሎች ይከፈላል። ከአሪት ዘሌዋውያን ምዕራፍ 1-6:7 ያለው ስለ እምስቱ መስዋዕቶች ይናገራል እነዚህም የሚቃጠል መስዋዕት፣ የእህል ቁርባን፣ የጎብረት መስዋዕት፣ የኃጢአት መስዋዕትና የበደል መስዋዕት ናቸው። እነዚህ ምዕራፎች ካህኑና መስዋዕት አቅራቢው ሊከተሏቸው የሚገባቸውን ሥነ-ሥርዓቶች ያመለክታሉ። ሁለተኛው ክፍል አሪት ዘሌዋውያን 6:8-7:38 በተለይ የተጻፈው ለካህናቱ ነው። ከሥራቸው ጋር በሚዛመድ ሁኔታ ስለ እያንዳንዱ መስዋዕት ሠፋ ያለ ገለጻ ይሰጣሉ። ከእምስቱ መስዋዕቶች ጋር የተያያዙ ስለሆኑ ሁለቱንም ክፍሎች በአንድ እናጠናቅቃለን።

አሪት ዘሌዋውያን ምዕራፍ 1 እና 6:8-13 አንብብ።

9ኛ ጥያቄ፡ - ለሚቃጠለው መስዋዕት ይፈቀዱ የነበሩት ምን ዓይነት እንስሳት ናቸው?

10ኛ ጥያቄ፡ - የመስዋዕት አቅራቢው ሐላፊነት ምንድነው?

11ኛ ጥያቄ፡- የካህኑስ ሐላፊነት ምንድነው?

12ኛ ጥያቄ፡- የሚቃጠለውን መስዋዕት ከሠዋ በኋላ ለኃጢአተኛው በስተመወረሻ ውጤቱ ምን ነበር?

የሚቃጠል መስዋዕት በመጀመሪያ የተጻፈው ብዙ ጊዜ የሚዘወተረው እሱ በመሆኑ ነው። እያንዳንዱ እሥራኤላዊ ብቻ አልነበረም ይህን የሚቃጠል መስዋዕት ያቀርብ የነበረው ካህናቶችም ጠዋትና ማታ ይህን የሚቃጠል መስዋዕት ያቀርቡ ነበር፤ (አሪት ዘጸአት 29:39-42)። ለየት ባሉ የበዓል ቀናች የሚቃጠለው መስዋዕት በዛ ተደርጎ ይቀርብ ነበር፤ (አሪት ዘኁል 28-29)።

በምዕራፍ 1:1 ላይ እግዚአብሔር ሙሴን ወደ መገናኛው ድንኳን እንደጠራው እናነባለን። ትዕዛዛትን በሲና ተራራ ላይ ወጥቶ ከመቀበል ፈንታ ሙሴ በአዲሱ የመገናኛ ድንኳን ውስጥ ሳለ ነው እግዚአብሔር የተናገረው። የመገናኛው ድንኳን የሚል ስያሜ የተሰጠው እግዚአብሔር በዚያ ስለሚኖር ከሙሴም ከሕዝቡም ጋር በዚሁ ሥፍራ ስለሚገናኝ ነው። እግዚአብሔር ለእሥራኤል ሕዝብ በቀጥታ አልነበረም የሚናገረው። እግዚአብሔር ለሙሴ ይናገራል ሙሴም የሰማቸውን መመሪያዎች ሁሉ ለሕዝቡ ያስተላልፍ ነበር። እስቲ አራት ጥያቄዎችን በመጠየቅ የሚቃጠለውን መስዋዕት እንመርምር።

1. ምን ዓይነት መስዋዕቶች ነበሩ ለሚቃጠለው መስዋዕት ይቀርቡ የነበረው?

ሦስት ዓይነት እንስሳት ለሚቃጠለው መስዋዕት መቅረብ ይችሉ ነበር። የሚቀርበውን የመስዋዕት ዓይነት በተመለከተ የግለሰቡ ሀብት ውሳኝነት ነበረው፤ ሀብታም የሆነው ወይፈን ያቀርብ ነበር። በጣም ሀብታም ያልሆነው ደግሞ ተባቱን በግ ወይም ተባቱን ፍየል ያቀርባል። ደሃው ደግሞ ቤት ውስጥ ያሳደገውን ዋናስ ወይም እርግብ ያቀርባል።

በዚህ ውስጥ የእግዚአብሔርን ፀጋ እናያለን። ሁሉም ሰው አንድ ዓይነት መስዋዕት ያቀርብ ብሎ ድንጋጌ አላወጣም። ችሎታቸውን ከቁጥር ውስጥ ከቶ አስቦበታል። ሀብታም ከሆኑ ከእነርሱ ብዙ ይጠብቅ ነበር። ደሃም ከሆኑ ማምጣት እንዲችሉ አድርጎ ነው ያቀደው። ይህም ቢሆን ማንም ባዶ እጁን እንዲመጣ አልፈቀደም። አንድ የሆነ ነገር ማምጣት ነበረባቸው። ለኃጢአታቸው የግል ወጪ ማውጣት ነበረባቸው፤ (2ኛ ሳሙኤል 24:24)። ለእኛም ቢሆን እግዚአብሔር ያለንን ስጦታዎችና ችሎታዎች እንድንጠቀምባቸው ይጠበቃል። እኛ መሥራት በማንችለው ነገር አይፈርድብንም። እርሱ ለእኛ የሰጠን ችሎታና ስጦታዎች ላይ በኃላፊነት የሚጠብቀው እኛን ነው። ንጹህ የሆኑ እንስሳትን ለመስዋዕት እንደፈለገ ሁሉ ከእኛም ለእርሱ አገልግሎትና ሥራ የሚበልጠውን ነገር ይፈልጋል፤ (ትንቢተ ሚልክያስ 1:6-14)።

13ኛ ጥያቄ፡- ይህ እውነታ እንዴት አድርጎ ነው ሊያበረታታህ የሚችለው?

እያንዳንዱ እንስሳ «ያለ ነውር» መሆን ነበረበት። አንካሳ ወይም ዕውር ሊሆን አይችልም ነበር። ተባት የሆኑ እንስሳት ብቻ ነበር የሚመጡት። ይህ ለምን እንደሆነ

እናውቅም። አንዳንድ ምሁራን ተባት የሆኑትን እንስሳት በአይሁዳውያን የተወደዱ ነበሩ ይላሉ። ሌሎች አንድ መንጋ በቁጥር ለማደግ ጥቂት ተባት ብቻ ይበቃሉ፤ በዚህ ምክንያት ነው ለዚህ ተግባር የዋሉት ይላሉ።

2. መሥዋዕት የሚያመጣው ሰውዬ ሐላፊነት ምንድነው?

የሚቃጠለው መሥዋዕት የሚቀርበው በአንድ ገለሰብ ብቻ ከሆነ ሙሉ ፈቃደኛ መሆን ነበረበት። እንደ ኃጢአት ወይም በደል መሥዋዕቶች ይህን የሚቃጠል መሥዋዕት ማቅረብ የነበረበት የተወሰነ ጊዜ አልነበረም። ያም ሆነ ይህ ካህኑ ዘወትር ለእሥራኤል ሕዝብ የሚቃጠል መሥዋዕት ማቅረብ ነበረበት። በሚቃጠለው መሥዋዕት አማካኝነት እግዚአብሔር ሕዝቡን ሁሉ ማንጸትና ይቅርታ የሚያስፈልገው ኃጢአተኛ እንደሆነ እንዲያስተውል ያደርገው ነበር።

አንድ ሰው የሚቃጠል መሥዋዕት ማቅረብ ከፈለገ ከራሱ የፍየል መንጋ ወይም የበግ መንጋ ወይም ወይረኖች ወይም እርግቦች ነበር ለመሥዋዕት ማምጣት የሚችለው። በሱ ፈንታ የሚሞተውን እንስሳ የሚመርጠው እርሱ ነበር። ከዚያን በኋላ የነሐሱ መሠዊያ ከሚገኝበት ከውጪኛው የመገናኛ ድንኳን ግቢ ውስጥ መሥዋዕቱን ይዞ ይመጣል፤ በዚያም አንድ ካህን ይጠብቀዋል። በካህኑም ፊት እጁን በእንስሳው እራስ ላይ ይዌናል። ቀጥሎም ኃጢአቱን የሚናዘዝበት ጊዜም የነበረው ይመስላል። በኋላም መሥዋዕቱን ያመጣው ሰውዬ እንስሳውን ይገድላል፤ ይገፍና፤ የኋላ እግሮቹን ምንም ቆሻሻ እንዳይኖረው ጨጓራውንና አንጀቱን ያጥባል፤ በኋላም በደንብ እንደሚቃጠል አድርጎ እንስሳውን ይገነጣጥላዋል።

3. የካህኑ ሐላፊነት ምን ነበር?

ከመገናኛው ድንኳን ፊት ለፊት ቆሞ ካህኑ በእግዚአብሔር ፊት ያገለግላል። ኃጢአተኛው እንስሳውን ሲያመጣ ካህኑ እንስሳው ለእግዚአብሔር እንደ መሥዋዕት ለመቅረብ ብቁ እንደሆነ ያያል። ኃጢአተኛው እንስሳውን ሲገድል ደሙን በሳህን ይቀበላዋል። ከዚያም ይህን ደም ይዞ በነሐስ የተሠራውን መሠዊያ ጎንና ጎኑን ይረጨዋል። በዚህ ጊዜ ኃጢአቱ ይቅር እንደተባለለት ለኃጢአተኛው ያረጋግጥለታል። እንስሳው ከተገፈፈ በኋላ ካህኑ በመሠዊያው ላይ እንጨቱንና እሣቱን ያዘጋጃል። በመጀመሪያ የእንስሳውን እራስ ከአንጀቱ የወጣውን ቅባት በመጨረሻም የተቀረውን የእንስሳውን ሥጋ በሙሉ በመሠዊያው ላይ ያኖራል። እነዚህ ነገሮች በሙሉ ይቃጠላሉ። ይቀር የነበረው ቆዳው ብቻ ነው፤ ይህም የካህኑ ንብረት ይሆናል።

የሚቃጠለው መሥዋዕት እርግብ ወይም ዋናስ ከሆነ ካህኑ እርግቡን ይቀበልና አንገቱን ጠምዝዞ ደሙ በመሠዊያው ላይ እንዲፈስ ያደርጋል። ከዚህ በኋላ ላባዋንና የምግብ ማከማቻው ክፍል ይጣላል። በመጨረሻም ሆድ ዕቃው ይከፈትና በመሠዊያው ላይ እንዳለች በሙሉ ይቃጠላል።

ካህኑ በመሠዊያው ላይ ያለው እሳት እንዳይጠፋ ማድረግ ነበረበት። ይህ እሳት በመጀመሪያ የተለኮሰው በእግዚአብሔር ነው፤ (እሪት ዘሌዋውያን 9:24)። ቀንም ማታም ይህ እሳት ያለማቋረጥ መንደድ ነበረበት። ያለጥርጥር ይህ የሚያመለክተው

ለእግዚአብሔር ያልተዳረጠ አምልኮ መደረግ አንዳለበት ነው። መሥዋዕተኛ ጨርሰው መቃጠል ነበረባቸው። በማለዳ ተነሥቶ የክህነት ልብሱን እንዳደረገ ካህኑ አመዱን ከመሠዊያው ላይ መጥረግ ነበረበት። ይህ የሚሆነው አመዱ ቅዱስ ነገር እንደሆነ ስለሚቆጠር ነው። ስለዚህም ይህን አመድ የሚነካው የተቀደሰውን ልብሱን ሲለብስ ነው። አመዱ የሚደፋው ከድንኳኑ ውጪ ስለሆነ በመጀመሪያ ካህኑ አመዱን ከመሠዊያው ቀጥሎ ባለው መሬት ላይ ያከማቻል። ከዚያም የክህነት ልብሱን ያወልቅና መደበኛውን ልብሱን ለብሶ ከገቢው ውጭ በተዘጋጀው የተለየ ቦታ ውስጥ አመዱን ይደፋ ነበር።

4. የሚቃጠል መሥዋዕት ለኃጢአተኛው ምን ውጤት ይሰጠዋል?

በመጀመሪያ ለኃጢአተኛው እንደ «ማስተሰርያ» ሆኖ መቅረቡን በእግዚአብሔር ዘንድ ተቀባይነት ያገኛል፤ (1:4)። «ማስተሰርያ» የሚለው ቃል ሁለት ዓይነት ትርጉም ሊኖረው ይችላል። እንደኛ፡- እግዚአብሔር መሥዋዕቱን ተቀብሎ ኃጢአተኛውን ይቅር እንዳለው ዓይነት ስናየው «ማንጸት» የሚል ትርጓሜ ሊኖረው ይችላል። ሁለተኛ «ካሳ መክፈል» የሚል ትርጓሜ ሊኖረው ይችላል፤ (አሪት ዘሌዋውያን 17:11 ተመልከት)። ይህም ግለት እግዚአብሔር ኃጢአተኛው የእንስሳ ሕይወት ሰውቶ ስለ ኃጢአቱ ክፍያ ብታቀርብ እንደሚቀበለውና ሊደርስበትም ከሚችለው የሞት ቅጣት እንደሚያመልጥ ነው።

በሌላው ደረጃ ደግሞ መሥዋዕቱ ለእግዚአብሔር «ጣፋጭ ሽታ» ነው፤ (1:9+13+17)። እንስሳው በጌታ ፊት በሚቃጠልበት ጊዜ የሚወጣው ጭስ ፊሱ ለእግዚአብሔር ጥሩ ሽታ አልነበረም። ያም ባይሆን እንኳ እግዚአብሔር ጭሱን ሲያይ ኃጢአተኛውን ይቅር ብሎ ከሱ ጋር ኅብረት እንዲኖረው ያደርግ ነበር። እግዚአብሔርም ከሁሉም በላይ ያስደሰተው ይህ ነበር።

የሚቃጠለው መሥዋዕት ዓላማ

አንድ ሰው ለምን የሚቃጠለው መሥዋዕት እንደሚያቀርብ ትክክለኛ የሆነ ምክንያቱን አናውቅም። ምናልባትም ይህንን መሥዋዕት የሚያቀርብበት ምክንያት ለአይሁዳውያን በቀላሉ የሚገባቸው በመሆኑ አልተገለጸም ይሆናል። የሚቃጠል መሥዋዕት ለተለያዩ ምክንያቶች መቅረብ የሚችል ይመስላል። እነዚህም፡-

1. ያልታወቀ ኃጢአት ሳይኖር ዝም ብሎ ስለ ሰው ኃጢአተኛነት ይቅርታ ለመቀበል፤
2. የሚያመልከው ሰውዬ በእግዚአብሔር ላይ ያለውን እምነት እንዲገልጽበትና ሰተጣጣሪም እምላኪው በሙሉ ልቡ እግዚአብሔርን ለመታዘዝ ፈቃደኛ መሆኑን ለማሳየት፤
3. ስለእግዚአብሔር ጥበቃ እንክብካቤና ታማኝነት እምላኪው የሚያቀርበው የምስጋና መሥዋዕት ናቸው።

ዋናው ቁም ነገር መሥዋዕት ማቅረቡ እንዳልሆነ የእግዚአብሔር ቃል በግልጽ አስቀምጦታል። መሥዋዕቱን የሚያመጡት ሰዎች ከልብ መቅረብ አለባቸው። ከእግዚአብሔር በሚመላለሱበት ሁሉ ታዛዦች ትሑቶችና የተቀደሰ ሕይወት ያላቸው ሰዎች ሊሆኑ ይገባል። የአምልኮአችን ሥርዓት ከንጹህ ሕይወት የማጠናከር ከልባችን የሆነ ካልሆነ እግዚአብሔር በአምልኮአችን አይደሰትም።

14ኛ ጥያቄ፡- 1ኛ ሣሙ. 15:22-23፤ ትንቢተ ሚኪ. 6:6-8 አንብብና ከመሥዋዕት ይበልጥ እግዚአብሔር የሚፈልጋቸውን የተለያዩ ነገሮች በዝርዝር ጻፍ።

ከሚቃጠለው መሥዋዕት የምንማራቸው ነገሮች

15ኛ ጥያቄ፡- ከሚቃጠለው መሥዋዕት ጥናታችን ውስጥ ለአንተም ሆነ ለቤተክርስቲያንህ ጠቃሚ ትምህርት ይሰጣል ብለህ የምትገምታቸውን ነገሮች በዝርዝር ጻፍ።

1. መሥዋዕትን በተመለከተ እግዚአብሔር ቁርጥ ያለ አቋም አለው። ይህ የሆነው ደገነነት በጣም ትኩረት ሊሰጠው የሚገባ ነገር በመሆኑ ነው። ልንድን የምንችለው እግዚአብሔር በእዘጋጀው የደገነነት መንገድ በኩል ስንመጣ ብቻ ነው። ይህ የደገነነት መንገድ ሁሉ መሥዋዕት ማቅረብ ይጠይቃል። በኃጢአተኛው ፈንታ አንድ ገደብ የሆነ ነገር መሞት አለበት።

2. መሥዋዕት ይደረግ የነበረው በነሐስ መሠዊያ ላይ ነው። ከዚህ በፊት ይህ መሠዊያ የኢየሱስን መስቀል እንደሚወክል አይተናል። ኢየሱስ ክርስቶስ መሥዋዕት ሆኖ የቀረበው በመስቀሉ ላይ ነው። እውነተኛ የሆነ ምሕረት ልናገኝ የምንችለው በመስቀሉ ብቻ ነው።

3. ለሚቃጠለው መሥዋዕት ይቀርብ የነበረው እንስሳ «ያለ ነውር» መሆን እንደሚገባው ሁሉ የእግዚአብሔር የመሥዋዕት በግ የሆነው ኢየሱስም ምንም ኃጢአት አልነበረውም። በተመሳሳይ መንገድ እኛ ለእግዚአብሔር የምናቀርበው መሥዋዕት ያለምንም ኃጢአት የተቀደሰ መሆን አለበት! (ሮሜ 12:1 ተመልከት)።

4. የሚቃጠለው መሥዋዕት በሙሉ ተቃጥሎ ያለቀው በመሠዊያው ላይ ነው። ኢየሱስም የአብን ፈቃድ ለመፈፀም ለኃጢአት በመሞት ሁለንተናውን አላልፎ ሰጥቷል። የሚቃጠለው መሥዋዕት ምንም ሳናስቀር ሁለንተናችንን ለእግዚአብሔር አገልግሎት መስጠት እንዳለብን ሊያመለክት ይችላል። ዕቅዳችንን፣ ምኞታችንን፣ ሀብታችንን፣ እኛነታችንን ወዘተ። ሙሉ በሙሉ እንደ መሥዋዕት ማቅረብ ይኖርብናል (ጳውሎስ ይህንን ነገር በሕይወቱ እንዴት ተግባራዊ እንዳደረገው በፊሊጲሰዮስ 3:7-14 ላይ ተመልከት)።

5. ይህ የሚቃጠለው መሥዋዕት ለኃጢአተኛው ማስተሰርያ እንደሆነ ሁሉ የኢየሱስ ክርስቶስም ሞት ለኛ ማስተሰሪያ ሆኗል! (ሮሜ 3:25)።

6. የሚቃጠለው መሥዋዕት ቀን በቀን የሚቀርበው ሰዎች ኃጢአተኞች እንደሆኑ ሁሉ ጊዜ ለማስታወስ ነው። እኛም ብንሆን ምን ያህል ኃጢአተኞች እንደሆንን ተረድተን ወደ ጌታ ኢየሱስ ሁሉ ጊዜ በመቅረብ ከኃጢአታችን መንጻት ይኖርብናል፤ (1ኛዮሐ. 1:7-9)።

7. ብዙ ጠቢባን ይህ የሚቃጠል መሥዋዕት ኢየሱስ ክርስቶስ ለእኛ ኃጢአት በመዋት የኃጢአትን ኃይልና ባህል ከእኛ ማስወገዱን የሚያመለክት ነው ይላሉ፤ (ሮሜ 6:6-14)። የኃጢአት ተፈጥሮአችን ካሁን ወዲያ ኃጢአት እንድንሠራ ሊያስገድድን አይችልም። የክርስቶስ ሞት እግዚአብሔርን እንድናገለግል ነፃ አውጥቶናል። የተቀሩት መሥዋዕቶች ብዙ ጊዜ የሚደረጉት ግለሰቡ ባደረጋቸው የተወሰኑ ኃጢአቶች ተብሎ ነው። ይህ የሚቃጠል መሥዋዕት ግን ለተወሰኑ ኃጢአቶች ሳይሆን በአጠቃላይ ግለሰቡ በኃጢአት ስለነበረበት ሁኔታ ተብሎ የሚደረግ ነው።

16ኛ ጥያቄ:- ሀ) ከሚቃጠለው መሥዋዕት ውስጥ ስለ ኢየሱስ ክርስቶስ ልንማራቸው የምንችላቸውን ነገሮች በዝርዝር ጻፍ።

ለ) ከሚቃጠለው መሥዋዕት እግዚአብሔርን እንዴት ማምለክ እንደሚገባን የሚያሳዩ ትምህርቶችን በዝርዝር ጻፍ።

ሐ) ክርስቲያኖችን እንዴት አድርገህ ነው ስለሚቃጠለው መሥዋዕት እያስተማርክ ሕይወታቸው ከመሥዋዕቱ የተመላሰለ ባህርይ እንዳለው ልታስተምራቸው የምትችለው?

ሦስተኛ ቀን:-

የእህል ቁርባን

እሪት ዘሌዋውያን 2፥ 6:14-23፥ 7:9-10

* እሪት ዘሌዋውያን ምዕራፍ 2፥ 6:14-23፥ 7:9-10 አንብብ።

17ኛ ጥያቄ:- የተለያዩት የእህል ቁርባኖች ምን ምንድናቸው?

18ኛ ጥያቄ:- ቁርባኑን የሚያቀርበው ሰው ሐላፊነቱ ምን ነበር?

19ኛ ጥያቄ:- የካህኑስ ሐላፊነት ምን ነበር?

20ኛ ጥያቄ:- ቁርባኑን ከማቅረብ ምን ውጤት ይገኝ ነበር?

ሁለተኛ የመሥዋዕት ዓይነት ሆኖ የቀረበው የእህሉ ቁርባን ነው። ልክ እንደሚቃጠለው መሥዋዕት ማንኛውም ሰው በፍላጎቱ ሊያቀርበው የሚችለው መሥዋዕት ነው። አቅራቢው በፈለገበት ጊዜ መሥዋዕቱን ሊያቀርብ ይችላል። ይህም ሆኖ ከሚቃጠለው መሥዋዕት ገና የእህሉ ቁርባን ሁሉ ጠዋትና ማታ መሥዋዕት መሆን ነበረበት። የእህሉ ቁርባን ስንዴ ወይም ገብስ ነበር። ይህ ቁርባን ከደም ጋር የተያያዘ አይደለም እህል ብቻ ነው። ምንም እንኳ ለብቻው ሆኖ ለእግዚአብሔር መቅረብ

የሚችል ቢሆንም ብዙ ጊዜ የሚቀርበው ከሚቃጠለው መስዋዕት በኋላ ነው፤ (አረት ዘኁል ቁ 28:1-8)። እንደሚቃጠለው መስዋዕት ሙሉ በሙሉ አልነበረም የሚቃጠለው። ከሚቀርበው ውስጥ አንድ እፍኙ ብቻ ነው ይቃጠል የነበረው።

«የእህል ቁርባን» የሚለው ቃል በዕብራይስጥ «ስጦታ» የሚል ትርጓሜ አለው። ይህ መስዋዕት ለእግዚአብሔር ስጦታ እንደመስጠት ተደርጎ ነበር የሚቆጠረው።

ስለሚቃጠለው መስዋዕት እንደጠየቅናቸው እስቲ ስለዚህኛው መስዋዕትም አራት ጥያቄዎች እንጠይቅ።

1. ምን ዓይነት መስዋዕቶች ነበሩ ለእህሉ ቁርባን ይቀርቡ የነበሩት?

የእህሉ ቁርባን ስንዴ ወይም ገብስ ብቻ ነበር የሚሆነው። ይህ ጥሬ እህል በአራት ዓይነት መልክ ሊዘጋጅ ይችላል ነበር።

ሀ) እንደ ዱቄት፡- መልካም ዱቄት ማምጣት ይችሉ ነበር። በዱቄቱም ላይ የምግብ ዘይት ዕጣንና ትንሽ ጨው ተጨምሮበት ነበር እንደ መስዋዕት የሚቀርበው።

ለ) በእቶን የተጋገረ፡- ይህ ከመልካም ዱቄት ያለ ምንም እርሾ እንደ ቂጣ እንጎቻ ሆኖ በእቶን እሳት ውስጥ የሚጋገር ነው። ዘይትና ጨው ይጨመርበት ነበር። በመጨረሻም ዕጣን ይደረግበታል።

ሐ) በምጣድ ላይ የተጋገረ፡- ይህ ደግሞ ትንሽ ሆኖ እንደ ቂጣ ጠፍጠፍ ያለ ዳቦ ነው። ትንሽ ዘይትና ጨው ተጨምሮበት ነበር የሚጋገረው። በኋላ ላይ ቂጣው ይቆረሰና ዘይት ይጨመርበታል ዕጣንም ይጨመርበታል። ይህ ቂጣ ያለ እርሾ ሊዘጋጅ ይችላል።

መ) የተቆላ የእህል ቁርባን፡- ለዚህ ቁርባን የሚቀርበው ወዲያው ታጭዶ የመጣው እህል ነው። እህሉ ተቆልቶ ካበቃ በኋላ ዘይት፣ ጨውና ዕጣን ይጨመርበታል።

2. መስዋዕቱን የሚያቀርበው ሰው-የው ሐላፊነት ምንድን ነው?

መስዋዕቱን የሚያቀርበው ሰው፡ ከላይ ካየናቸው አራት የእህል ቁርባን ማቅረቢያ ዘዴዎች የፈለገውን ለመጠቀም ሊችል እህሉን በቅድሚያ ማዘጋጀት ነበረበት። ከአዘጋጁ በኋላ ቁርባኑን በነሐስ በተሠራው መሠዊያ ላይ በማቅረብ ለካህኑ ማስረከብ ነበረበት።

3. የካህኑስ ኃላፊነት ምንድን ነው?

ካህኑ ከቀረበው መስዋዕት ላይ አንድ እፍኝ ወስዶ በነሐሱ መሠዊያ ላይ ያቃጥለው ነበር። አንድ እፍኝ ይወስድ የነበረው ከዱቄት ወይም ከዘይቱና ከጨው ነበር። ሁሉም ለእግዚአብሔር ስለነበር የሚቀርበው ዕጣኑም ከመስዋዕቱ ጋር አብሮ ነበር የሚቀርበው። ይህ የመስዋዕቱ ክፍል «ለመታሰቢያ የሚቀርብ ነው»። በከፊል ቢቃጠልም እግዚአብሔር መስዋዕቱን በሙሉ እንደተቀበለው አምላኪው ማረጋገጫ ማግኘት ነበረበት። ይህም የሚደረገው እግዚአብሔር ቸር መሆኑንና ፍላጎቱንም ሁሉ እንደሚያሟላለት አምላኪውን ለማሳሰብ ያህል ነው።

ከመሥዋዕት የቀረው የካህናት ድርሻ ነበር። ያለ እርሻ ጋግረው በመገናኘት ድንኳን ውጪኛ ክፍል ውስጥ ሆነው ይበሉት ነበር። የተጋገረ ወይም የተጠበሰ መሥዋዕት ከሆነ መሥዋዕቱን ያቀረበው ካህን ነበር የሚወስደው። ዱቄት ብቻ ከሆነ ግንኛውም ካህን ሊወስደው ይችላል ነበር። ካህናቱ ወደየቤታቸው ወሰደው መብላቱ አይፈቀድላቸውም ነበር። ለካህናት (ይኸውም ለአርን የወንድ ዘርች) ካልሆነ በቀር ግንም ሰው እንዲበላው ለመስጠት አይችሉም ነበር። ይህ ከመሥዋዕት በጣም የተቀደሰ ክፍል ነበር።

ሊቀ ካህኑ ለራሱና ለተቀሩት ካህናት የእህል ቁርባን የግቅረብ ኃላፊነት ደግሞ አለው። ካህናቱ የራሳቸው የሆነ መሬት ወይም እርሻ ስላልነበራቸው ይህንን መሥዋዕት ያቀርቡ የነበረው ለእነርሱ ከሚደርሳቸው ድርሻ ላይ ነበር። ካህኑ በእሳት የተጠበሰና የተፈተነ በኢፍ የተሰፈረ እህል ላይ ሁለት ሊትር ቢሆን ይመረጣል፤ ዘይት ጩምር ለእግዚአብሔር ያቀርባል። ግማሹ ጠዋት ከሚቃጠለው መሥዋዕት ሲቀርብ የተቀረው ግማሽ ደግሞ ከግታው መሥዋዕት ጋር አብሮ ይቀርባል። ይህ የእህል ቁርባን አንድ ሳይቀር በነሐሱ መሠረያ ላይ ተደርጎ መቃጠል ነበረበት፤ ይህ የማይበላ መሥዋዕት ነው።

4. የዚህ የእህል ቁርባን የመጨረሻ ውጤት ምንድን ነው?

ልክ እንደሚቃጠለው መሥዋዕት እግዚአብሔር ለራሱ «እንደ ጣፋጭ ሽታ» ሆኖ እንደሚቀርብለት አድርጎ ነበር የእህሉን ቁርባን የሚያየው። ይህ መሥዋዕት ከኃጢአት ጋር ስላለው ግንኙነት የተሰጠ ፍንጭ የለም።

የእህሉ ቁርባን ዓላማና ምሳሌነት

1. በመጽሐፍ ቅዱስ ላይ የእህል ቁርባን ዓላማ በገልፅ ባይሠፍርም ይህ ቁርባን የሚቀርበው ለሚከተሉት ምክንያቶች ይመስላል፡-

ሀ) የአቅራቢውን ሥጋዊ ፍላጎቶች በግቅረብ ረገድ እግዚአብሔር ታማኝ በመሆኑ ለምሥጋና የሚቀርብ መሥዋዕት ነው።

ለ) እግዚአብሔር ከእሥራኤል ጋር የገባውን ቃል ኪዳን እንደተ እንደጠበቀ ለግሰብና መሥዋዕቱን የሚያቀርበው ሰው በእግዚአብሔር ፊት በታማኝነት እንደሚኖር ለማመልከት ነው።

ሐ) መሥዋዕቱን የሚያቀርበው ሰው ለእግዚአብሔር ሙሉ ልቡን ለመስጠት እንደሚፈልግ የሚገልጽበት ነው።

የእህሉ ቁርባን በመንፈሳዊ ሕይወታችን ውስጥ ለናስገባው የሚያስፈልገን አንድ ጥና የሆነ ነገርን ያመለክታል። ያለማድረግ በእግዚአብሔር ፊት የምስጋና ሕይወት ሊኖረን ይገባል። ጸሎታችን ሁልጊዜ በምስጋና የተሞላ መሆን አለበት፤ (መዝሙር (103)፡2)።

21ኛ ጥያቄ፡- እግዚአብሔር በሕይወትህ ውስጥ ካደረገህ ነገሮች መካከል ምስጋና አንድ ታቀርብለት ሊያደርጉህ የሚችሉትን አንዳንድ ነገሮች በዝርዝር

ጻፍ። አሁኑኑ ላንድ እፍታ ቆም ብለህ በጸሎት አግካኝነት የምስጋና መስዋዕት ለእግዚአብሔር አቅርብ።

ሙሉ በሙሉ ሕይወታችንን ለእግዚአብሔር መስጠት ደግሞ አለብን። እግዚአብሔርን በፍጹም ልባችን፣ ነፍሳችን፣ ሐሳባችንና ኃይላችን ግፍቀር ይገባናል፤ (ማርቆስ 12:30-31)። ይህንንም ፍቅር የእግዚአብሔርን ትዕዛዝ በመጠበቅ ለንገልጸው ይገባናል፤ (1ዮሐ.5:2-3)።

2. እሥራኤላውያን በመስዋዕቱ ላይ ሦስት ነገሮችን መጨመር እንዳይረሱ እግዚአብሔር አሳስቧቸዋል።

ሀ) ዘይቱ፡- ዘይቱና ዕጣት መስዋዕቱን በእግዚአብሔር ፊት ተቀባይነት እንዲኖረውና ልዩ እንዲሆን ያደርጋሉ። እነዚህ ሁለት ነገሮች ደስታን ለማመልከት ሲባል ይጨመሩ ነበር። አንዳንድ ሰዎች ዘይቱ መንፈስ ቅዱስ በሕይወታችን ውስጥ የሚሠራውን ሥራ ያመለክታል ይላሉ። ሕይወታችን በመንፈስ ቅዱስ ኃይል አግካኝነት ብቻ ሊገኝ በሚችለው ደስታ ሊሞላ ይገባል፤ (ገላትያ 5:22-23)።

ለ) ዕጣን፡- ዕጣት በሚጨበጥ ሰዓት በእግዚአብሔር ፊት ደስ የሚያሰኝ የመጻዛ ሽታ ይሰጥ ነበር። አንዳንዶችም ይህንን ጸሎትን እንደግላረግ ያህል ይቆጥሩታል። የምስጋና ጸሎታችን እግዚአብሔርን በጣም ያስደስተዋል። ስለሆነም በጸሎታችን ውስጥ ምስጋናን ይበልጥ ግብዛት ይኖርብናል።

ሐ) ጨው፡- ይህ ጨው «የቃል ኪዳን ጨው» በመባል ይታወቃል፤ (2:13)። በድሮ ጊዜ በቃል ኪዳት መስማማታቸውን የሚያመለክተው ጨው ነበር፤ (ኦሪት ዘጉልፉ 18:19፣ 2ኛዚና 13:5)።

የጨው መስዋዕት እሥራኤላውያንን ከእግዚአብሔር ጋር በሲና ተራራ ላይ ያደረጉትን ቃል ኪዳን ያስታውሳቸው ነበር። እግዚአብሔር እንዳይተዋቸው እነሱም ለቃል ኪዳት ሕግጋት ተገዢ መሆን ነበረባቸው። እኛም ብንሆን እግዚአብሔርን የምንቀርበው በኢየሱስ ክርስቶስ በኩል በተገኘው በአዲሱ ቃል ኪዳን በመተግመን ነው።

3. በመስዋዕቱ ላይ ሁለት ነገሮች ግድረግ አይፈቀድም ነበር። እርሱም፡- እርሾና ግር ሁለቱም መቆምጠጥ ይችላሉ። እርሾ የእንጀራን ሊጥ እንደሚያቆመጥጥ ግርም ወደ ጠጅነት ይቀየራል። አንዳንድ ሰዎች እነዚህ ነገሮች እርኩስትን ያመለክታሉ ይላሉ፤ (ማቴ.16:6፣ 1ቀሮ.5:6-7)። መስዋዕቱን የሚያቀርበው ሰው እግዚአብሔርን ለማመስገን በሚቀርብበት ጊዜ ግብዝነት ወይም ኃጢአት እንዳይኖርበት መጠንቀቅ ይገባዋል። ግሩ ያልተፈቀደው በእሥራኤል ዙሪያ የነበሩት ጣዖት እምላኪ ሕዝቦች ለጣዖቶቻቸው ያቀረቡት ስለነበር ነው። እግዚአብሔር የእነዚህን ሕዝቦች ልማዶች እሥራኤላውያናችን እንዲከተሉ አልፈለገም።

4. የሚያገለግሉትን ሰዎች ፍላጎት እግዚአብሔር ያሟላ የነበረው መስዋዕቱን በሚያቀርብለት ሰው በኩል ነበር። እህል ስለሌላቸው ምንም ዓይነት ምግብ ሊያገኙ የማይችሉት ካህናት የዕለት ጉርሳቸውን ያገኙ የነበረው የእህሉን ቁርባን ከሚያቀርበው ለጋስ ሰው ነው። ይህ በመጽሐፍ ቅዱስ የተለመደ መመሪያ ነው። ከወንጌላውያን ወይም ከመጋቢዎች አገልግሎት የሚጠቀሙ ሰዎች የእነዚህን ሰዎች የምግብ፣ የልብስ፣ ወዘተ... ችግር የማሟላት ሐላፊነት ነበረባቸው። ከዚህ ግን መረዳት ያለብን እራሳቸው ሰባዊዎቹም እንኳ ቢሆኑ (ካህናቱ) ለእግዚአብሔር የምስጋና መስዋዕት የማቅረብ ሐላፊነት እንደ ነበረባቸው ነው።

22ኛ ጥያቄ:- 1ኛ ቆሮ.9:4-14 አንብብ። ጳውሎስ የወንጌል ሰባዊዎችን ስለ መርዳት የሚናገረው ነገር ምንድን ነው?

5. አንዳንድ ሰዎች ይህ የእህል ቁርባን ከሙታን በኩርሆኖ የተነሣውን ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስን የሚያመለክት ነው ይላሉ። የእህል ቁርባን ክፍል የሆነው ከሰብል ላይ የሚቀርበው መስዋዕት በእግዚአብሔር ቃል ኪዳን መሠረት ለክርሞው የበለጠ እህል እንደሚያስገኝለት መስዋዕት አቅራቢው ያውቃል። ልክ እንደዚሁ የኢየሱስ ክርስቶስ ከሙታን መነሣት በእግዚአብሔር ቃል ኪዳን መሠረት እኛ ከሙታን እንደምንነሣ ያረጋግጥላል፤ (1ኛ ቆሮ. 15:20)።

6. ይህን የእህል ቁርባን ከጌታ እራት ጋር ልናነፃፅረው እንችላለን። ይህ የእህል ቁርባን አቅራቢው ለእግዚአብሔር ተገዢ እንደሆነና ምስጋናውን ለማቅረብ እንደሚፈልግ የሚያሳይበት «መታሰቢያ» እንደሆነ ሁሉ የጌታም እራት ለእኛ እግዚአብሔር ልጁን አሳልፎ ስለሰጠን የምናመሰግንበትና እራሳችንን ከሙሉ ልብ ተነሣስተን ለእግዚአብሔር አሳልፈን እንደምንሰጥ የምንገልፅበት ጊዜ ሊሆን ይገባዋል።

23ኛ ጥያቄ:- ሀ) ስለ አምልኮ ከእህሉ ቁርባን ልንማራቸው የምንችላቸውን የተለያዩ ነገሮች በዝርዝር ጻፍ።

ለ) ከእህሉ ቁርባን ትምህርት ውስጥ ያገኘኸውን ቁም ነገር ቤተ ክርስቲያንህ ውስጥ ላሉ ምዕመናን እንዴት አድርገህ ነው ልታስተምራቸው የምትችለው?

አራተኛ ቀን:-

የደህንነት መስዋዕት

እራት ዘሌዋውያን 3፣ 7:11-38 አንብብ

24ኛ ጥያቄ:- ለኅብረት መስዋዕት ይሰጧ የነበሩት የተለያዩ እንስሳት ምን ምን ነበሩ?

25ኛ ጥያቄ:- የተለያዩ የኅብረት መስዋዕቶች ምን ምን ናቸው? ዓላማቸውስ?

26ኛ ጥያቄ:- የኅብረት መስዋዕትን ከሚቃጠለው መስዋዕት ጋር አነፃፅር። እንዴት ነው የሚመሳሰሉት? እንዴትስ ነው የሚለያዩት?

የምንመለከተው ሦስተኛው የመሥዋዕት ዓይነት ደግሞ የሰላም መሥዋዕት የኅብረት መሥዋዕት ወይም የምስጋና መሥዋዕት በመባል ይታወቃል። እንደፊተኞቹ ሁለት መሥዋዕቶች ይህም መሥዋዕት በፈቃደኝነት ነበር የሚሠዋው። ይህ መሥዋዕት የሚቀርብበት የተወሰነ የጊዜ ክልል አልነበረም። ልክ እንደሚታመለው መሥዋዕት ከእንስሳ መሥዋዕት ጋር የተያያዘ ነው። እንደሚታመለው መሥዋዕትና እንደ እህሉ ቁርባን «ለእግዚአብሔር ጣፋጭ ሽታ» ነበር። ከሁለቱ ለየት የሚለው የኅብረት መሥዋዕት ቀን በቀን በቤተ መቅደሱ ይቀርብ የነበረውን መሥዋዕት ክፍል አለመሆኑ ነው።

1. ለኅብረት ምን ዓይነት መሥዋዕት ነበር ይቀርብ የነበረው?

ለኅብረት መሥዋዕት ይቀርብ የነበረው ነውር የሌለበት እንስሳ ነበር ይኸውም እሥራኤላውያን እንዲበሉ ከሚፈቀድላቸው የቤት እንስሳዎች መካከል ነበር። እንስሳው ላም በግ ወይም ፍየል ሊሆን ይችላል፤ እርግብና ዋናስ ሊሆን አይችልም። ተባት ወይም እንስት እንስሳ መቅረብ ይችላል።

2. የመሥዋዕት አቅራቢው ሰው ሐላፊነት ምንድን ነው?

የመሥዋዕቱ የመጀመሪያ ክፍል ሥርዓት ከሚታመለው መሥዋዕት ጋር ይመሳሰላል። የኅብረት መሥዋዕትን ለየት የሚያደርገው፤ መሥዋዕቱን የሚያቀርበው ሰውዬ ለእግዚአብሔር ወይም ለካህናቱ ተሰጥቶ የተረፈውን ሥጋ መብላቱ ነበር። የመሥዋዕቱ ሥነ-ሥርዓት ካለቀ በኋላ አቅራቢው የተቀረውን ሥጋ ወስዶ ከጓደኞቹና ከቤተሰቡ ጋር በመሆን በአንድ ወይም በሁለት ቀን ውስጥ መጨረስ ነበረበት። አጨራረሱም የሚወሰነው በመሥዋዕቱ ዓይነት ነው። ይህንን ሥጋ ይበላ የነበረው ሰው በሥርዓቱ መሠረት ንጹህ መሆን ነበረበት፤ (የሞተን ሰው ያልነካ፤ ወዘተ... ለሪት ዘሌዋ. 11-15)። ንጹህ ያልሆነ ሰው ሥጋውን ቢበላ እግዚአብሔር ሞት ይፈርድበት ነበር። («ያ ሰው ከሕዝቡ ተለይቶ ይጥፋ» ለሪት ዘሌዋ. 7:21)።

በመሥዋዕቱ እግዚአብሔር ሰላደረገለት ነገር ምስጋና ለማቅረብ ቢፈልግ አቅራቢው ከእያንዳንዱ የእህል ቁርባን ዓይነት አምጥቶ በእግዚአብሔር ፊት መሠዋት ነበረበት። ይህ የእህል ቁርባን የካህናቱ ነበር።

3. የካህኑ ሐላፊነት ምንድን ነው?

ካህኑ ከእንስሳው የፈሰሰውን ደም አጠራቅሞ በመሠዊያው ላይ መርጨት ነበረበት። የሆድ ዕቃውን የሚሸፍነውን ስብ ሁለቱንም ኩላሊቶች የጉበቱንም ክፍል በመውሰድ በሚታመለው መሥዋዕት ላይ በመጨመር ያቃጥለው ነበር። ይህ ለእግዚአብሔር የሚቀርበው የመሥዋዕቱ ክፍል ነው። ካህኑም በመቀጠል የእንስሳውን ፍርምባ ይወስድና ለእግዚአብሔር መቅረቡን ለማሳየት በእግዚአብሔር ፊት ያወዛውዘዋል። በኋላም ካህናቱ ሁሉ እንዲበሉት ይሰጣቸዋል። የኅብረት መሥዋዕቱን ለሚያቀርበው ካህን ቀኝ ወርቅና ቶዳው እንደ ድርሻው ታስቦ ይሰጠዋል።

4. የጎበረት መስዋዕት ዓላማ ምንድን ነው?

27ኛ ጥያቄ፡- አራት ዘሌዋ.7:121 16 አንብብ። የተጠቀሱት ሦስቱ የተለያዩ መስዋዕቶች ምን ምንድን ናቸው?

የዚህ የጎበረት መስዋዕት ዋና ዓላማ መስዋዕት አቅራቢው እግዚአብሔር ስላደረገለት ነገር ምስጋና ለማቅረብ ሲል የሚሠዋው ነው። ከእግዚአብሔር ጋር ጎበረት እንዲኖረው መረለጉንም የሚገልፅበት ነው። በዚሁ መስዋዕት ልናስተውለው የሚገባን አንድ ነገር አለ፤ እርሱም፡- እግዚአብሔር መስዋዕቱን መቀበሉንና ካህናቱም የመስዋዕቱን ክፍል መውሰዳቸውን ብቻ ሳይሆን አቅራቢው ራሱ ከመስዋዕቱ የመብላት መብት የነበረው በዚሁ ዓይነት መስዋዕት ብቻ ነበር። ይህ የጎበረት መስዋዕት ይታይ የነበረው ከእግዚአብሔር እና የእግዚአብሔር ባሪያዎች ከሆኑት ካህናት ጋር አቅራቢው የሚኖረው የአንድነት የመብል ጊዜ እንደሆነ ነው። በደስታውና በአከባባሩ ሥነ-ሥርዓት ጊዜ የእግዚአብሔርን ቸርነት ያስታውሱ ነበር።

የጎበረት መስዋዕትን በተመለከተ የተሰጡ ሦስት ዓላማዎች አሉ እነዚህም፡-

1. የምስጋናው መስዋዕት፡- መስዋዕቱን የሚያቀርበው ሰው እግዚአብሔር ስላደረገለት ትልቅ ነገር (ለምሳሌ፡ ከህመሙ ቢፈውሰው) በአፍ ብቻ ሳይሆን በተግባር ለማመስገን ከፈለገ ይህን የምስጋና መስዋዕት ይሠዋል።

ለዚሁም፡- አቅራቢው የእንስሳ መስዋዕት ብቻ ሳይሆን እያንዳንዱን የእህል ቁርባን መስዋዕት ጭምር ነበር የሚያቀርበው። ይህ የምስጋና መስዋዕት መብላት የነበረበት በዚያው በቀረበበት ቀን ነው። ለሚቀጥለው ቀን የተረፈ ሥጋ ካለ በሙሉ ይቃጠል ነበር።

2. የስላት መስዋዕት፡- አንድ ሰው በእግዚአብሔር ፊት ይህን ካደረከልኝ እንዲህ አደርጋለሁ ብሎ ቃል ከገባና እግዚአብሔር ለጸሎቱ መልስ ከሰጠው ይህን የስላት መስዋዕት ያቀርብ ነበር፤ (ለምሳሌ፡ 1ኛሳሙ.1)።

እግዚአብሔር ጸሎቱን ሰምቶ መልስ ስለሰጠው ለማመስገን ሲል ነው ይህን መስዋዕት የሚያቀርበው።

ለዚህ የስላት መስዋዕት ነውር የሌለበት እንስሳ ነበር ተመልሞ የሚሠዋው። ሥጋውንም የሚበላው እስከ ሁለተኛው ቀን መጨረሻ ድረስ ነው። በዚህ ጊዜ ውስጥ ካላለቀ በሙሉ መቃጠል ነበረበት።

3. የፈቃድ መስዋዕት፡- ይህንን የፈቃድ መስዋዕት የሚያቀርበው ሰው እግዚአብሔርን የሚያመልክበት የተወሰነ ምክንያት የለውም። በልቡ ምስጋናና ክብር ሊሰጥበት የሚያስገድደው ብዙ ነገር በመኖሩ ብቻ መስዋዕት በመሠዋት ለእግዚአብሔር ምስጋናውን ያቀርባል።

የፈቃድ መስዋዕት ብቻ ነውር ያለበት እንስሳ ለመስዋዕት ማቅረብ ይቻል ነበር። ይህም ቢሆን እስከ ሁለተኛው ቀን መጨረሻ ድረስ ተበልቶ ማለቅ ነበረበት። ካላለቀ መቃጠል ነበረበት። መመሪያውን ሳይከተል ጊዜው ካለቀ በኋላ ሥጋውን የሚበላ ሰው

መስዋዕትን በእግዚአብሔር ፊት ተቀባይነት እንዳይኖረው ያደርጋል፤ በእራሱም ላይ የእግዚአብሔርን ፍርድ ያመጣበታል። ንጹህ ካለመሆኑ የተነሣ ላቀረበው ሰው ቁርባን ሆኖ አይቆጠርለትም፤ ከእርሱም ቢበላ ተጠያቂ እርሱ ራሱ ይሆናል።

እግዚአብሔር እነዚህን ሦስት የተለያዩ የኅብረት መስዋዕቶች ሲቀበል የአቅራቢው ፊብ በሀሴትና በምስጋና የተሞላ ከሆነ መስዋዕቱ «ለጌታ ጣፋጭ ሽታ» ይሆናል። እግዚአብሔር በምስጋናው በጣም ደስ ይለዋል።

የኅብረት መስዋዕትን በተመለከተ ሌሎች ሥርዓቶች

መስዋዕትን የሚያቀርበው ሰው የሚበላውን ነገር ውስን ስለሚያደርገው እግዚአብሔር ምግብን በተመከተ አንዳንድ ሥርዓቶችን ለእሥራኤል ሕዝብ በሙሉ ሰጥቷል። እሥራኤላውያን ሁለት ነገሮችን እንዳይበሉ በጥብቅ ተከልክለው ነበር፤ እነርሱም፡-

1. ደም፡- የእንስሳውን ሕይወት የሚያመለክተውና ለኃጢአተኛው ስርየትን የሚያስገኘው ያ የሚረጋጋው ደም በመሆኑ ምንም ዓይነት ደም እንዲበሉ አልተፈቀደላቸውም። የእንስሳውንም ሥጋ ከመብላታቸው በፊት በሙሉ ደሙ ተንጠፍጥፎ ግለቁን ግረጋገጥ ነበረባቸው።
2. ስብ፡- የእንስሳው ስብ በሙሉ የእግዚአብሔር ነበር። እንስሳው ለመስዋዕት ሲቀርብ ስቡ በሙሉ በመሠዊያው መንደሩ ነበረበት። አንድ እንስሳ ወይም አውራ ሞቶ ቢሾፍ ስቡን በመጠቀም አንዳንድ ነገሮችን ሊሠሩ ይችሉ ነበር እንጂ፤ (ለምሳሌ፡ ጥዋፍ) ሊበሉት አይችሉም ነበር። ይህንን ትዕዛዝ እግዚአብሔር ለምን እንደሰጠ አናውቅም። ምናልባት ስብ በረከትንና ጥጋብን ስለሚያመለክት ይህን የእንስሳውን ስብ ባገኙ ቁጥር እግዚአብሔር በሕይወታቸው ውስጥ የሰጣቸውን በረከቶች እንዲያስቧቸው ብሎ ይሆናል።

በኅብረት መስዋዕት የሚገኙ ምልክቶች

28ኛ ጥያቄ፡- ከኅብረት መስዋዕት ላይ ያገኘኋቸውን ላንተም ሆነ ለቤተ ክርስቲያንህ ይጠቅማሉ ብለህ የምትገምታቸውን ትምህርቶች በመዘርዘር እንዴት ተግባራዊ ልታደርጋቸው እንደምትችል ጻፍ።

1. የኅብረት መስዋዕት ኃጢአተኛ የሆነውን ሰው ከቅዱሱ አምላክ ጋር የሚያገናኘው በር በጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ ሞት አማካኝነት እንደተከፈተ ያስታውሰናል። በኢየሱስ ክርስቶስ በኩል የኃጢአታችን የጋ ተከፍሎአል። አሁን የሚያገናኘው በር ከፍት ነው፤ እንደረላግን ያለ ምንም ችግር በእግዚአብሔር ፊት ሁሌ በመቅረብ ከእርሱ ጋር ኅብረት ሊኖረን ይችላል።

29ኛ ጥያቄ፡- 1ኛ ዮሐ.1:3+6 አንብብ።

ሀ) ከማን ጋር ነው ኅብረት ያለን?

ለ) ከእግዚአብሔር ጋር ኅብረት ሊኖረን የሚችለው እንዴት ነው?

ሐ) ቤተ ክርስቲያን ከእግዚአብሔር ጋር እና ከመሰሉ አማኞች ጋር ያለውን ኅብረት የምትገልጸው እንዴት ነው?

በኢየሱስ ክርስቶስ ሞት ምክንያት የተለየ ኅብረት የሚኖረን ከእግዚአብሔር አብ ከኢየሱስ ክርስቶስና ከመንፈስ ቅዱስ ጋር ብቻ ሳይሆን ከእግዚአብሔርም ሕዝብ ጋር ጭምር ነው።

2. የኅብረት መስዋዕት ልክ እንደ ጌታ እራት ነው። ሁለቱም በመሰሉ አማኝነት የሚከበሩ የማስታወሻ ክብረ በዓሎች ናቸው። አንድ ሰው በኅብረት መስዋዕት የእግዚአብሔርን በረከት ያስታውሳል። የጌታ እራት ደግሞ የበረከቶች ሁሉ ምንጭ የሆነውን የኢየሱስ ክርስቶስን ሞት የምናስታውስበት ነው። ስለዚህም ሁለቱም ክብረ በዓሎች ናቸው።

3. የእውነተኛ አምልኮ ትልቁ ክፍል ምስጋና ነው። ጌታን ያለማድረግ ለሰጠን ችሮታዎች ሁሉ እንድናመሰግን ትዕዛዝ ተሰጥቶናል። ቀኑን በሙሉ ስለ ሰጠን ችሮታዎች እያሰብን ማመስገን ይኖርብናል። አንዳንድ ጊዜ ግን በአፍ ብቻ ማመስገት በቂ አይደለም። አንዳንድ

ለእግዚአብሔር ያለን ምስጋና የሚገልጽ ነገር ማድረግ አለብን። ለምሳሌ፡- እግዚአብሔር በገንዘብ ባርኮን ከሆነ ከሰጠን ላይ የተወሰነውን ክፍል ለእግዚአብሔር በመስጠት ምስጋናችንን ልንገልጽ ይገባል።

30ኛ ጥያቄ፡- ሀ) እግዚአብሔር የሰጠህን የተለያዩ በረከቶች በዝርዝር ጻፍ።

ለ) ለአንድ አፍታ በጸሎት እግዚአብሔርን አመስግነው።

ሐ) ምስጋናህን በተገባር ልትገልጽበት የምትችልባቸው አንዳንድ መንገዶች ምን ምንድናቸው? ይህንንስ ነገር አድርገሃል?

በዚህ ሳምንት ሦስት የተለያዩ የብሉይ ኪዳን መስዋዕቶችን አይተናል። የሚቃጠለው መስዋዕት ኢየሱስ ክርስቶስ የኃጢአታችንን ዋጋ የከፈለበትን መስቀል የሚያሳየን ሥዕላዊ መግለጫ ነው። እራሳችንን ለእግዚአብሔር አገልግሎት «ሕያው መስዋዕት» አድርገን ማቅረብ እንደሚኖርብንም ያመለክተናል። የእህሉ ቁርባን እግዚአብሔር «የዕለት እንጀራችንን ስለሚሰጠን፤ በየጊዜው ፍላጎታችንን ስለሚያሟላን ልንሰጠው የሚገባውን ምስጋና ያመለክታል። የሙታን ሁሉ በኩር የሆነውን ለእኛ ከሙታን እንደምንነሣ ቃል ኪዳን የገባንን ኢየሱስ ክርስቶስንም ያመለክታል። የኅብረት መስዋዕት ከእግዚአብሔር ጋር ኅብረት እንዲኖረን መንገዱን የከፈተውን ኢየሱስ ክርስቶስን ያመለክታል። ይህ በእርግጥ ፍጻሜ ያገኘው በመስቀሉ ላይ ነው። ከእግዚአብሔር አብ ከጌታ ኢየሱስ ከመንፈስ ቅዱስና እግዚአብሔርን ስናመልክ ከሌሎች አማኞች ጋር ያለንንም ኅብረት ያሳየናል። እነዚህ ሦስቱ መስዋዕቶች በትዕዛዝ ይደረጉ የነበሩ አይደሉም። እግዚአብሔር የሰውየውን ልብ ሲነካ በራሱ ተነሣሥቶ የሚያቀርባቸው ነበሩ። እኛም ከኃጢአታችን ለመንገዱ፤ ለማመስገን፤

ለማወደስና ከእርሱ ጋር ኅብረት እንዲኖረን ሁልጊዜ ወደ አምላካችን የመቅረብ ሐላፊነት አለብን። ለመሆኑ ይህንን ሁሉ እያደረግን ነው?

አምስተኛ ቀን:- ትምህርቱን ከልሰህ ለላምንታዊው ስብሰባ ተዘጋጅ።

ሳምንታዊው ስብሰባ:-

ለመሪው:- በትምህርት አንድ ላይ ያሉትን ለመሪው የተሰጡትን መመሪያዎች ተከተል። የተወሰነልህን የጊዜ ገደብ ለእያንዳንዱ ክፍል መስጠቱን አትዘንጋ።

1. ሳምንታዊው የአምልኮ ጊዜ

2. ጸሎት

3. ክለሳ

4. የውይይት ጊዜ

ሀ) ምስቱን የተለያዩ መስዋዕቶች አነፃፅር። እንዴት ነው የሚመሳሰሉት? እንዴትስ ነው የሚለያዩት?

ለ) በብሉይ ኪዳን ጊዜ የነበሩትን መስዋዕቶች ከኢየሱስ ክርስቶስ መስዋዕትነት እና ከራሳችን መስዋዕትነት ጋር አነፃፅር። እንዴት ነው የሚመሳሰሉት? እንዴትስ ነው የሚለያዩት?

ሐ) ከሚቃጠለው መስዋዕት እግዚአብሔርን እንዴት ማምለክ እንዳለብን ነው የምንማረው?

መ) ከእህሉ ቁርባን እግዚአብሔርን እንዴት ማምለክ እንዳለብን ነው የምንማረው?

ሠ) 1. ከእግዚአብሔር ያገኘነቸውን ልዩ ልዩ ጥቅሞች በዝርዝር ጻፍ።

2. እግዚአብሔርን ስለ እያንዳንዱ ጥቅም አመሰግነው።

3. ለእነዚህ ጥቅሞች ያለህን ምስጋና በተግባር ሊገልጹልህ የሚችሉ አንተ ልተሰጣቸው የምትችላቸውን ስጦታዎች በዝርዝር ጻፍ።

5. ጸሎት